

Є Володимир ШКІЛЕВ

ЕФЕКТ ЯРКОВСЬКОГО

FOLIO

Те, котре — холод, те, яке — смерть...

Володимир Єшкілев
Ефект Яркового. Те, котре
– холод, те, яке – смерть...
Серія «Ефект Яркового», книга 1

предоставлено правообладателями

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=18574119

Володимир Львович Єшкілев «Ефект Яркового. Те, котре – холод, те, яке – смерть...». Літературно-художнє видання: Фоліо; Харків;

2015

ISBN 978-966-03-7362-4

Аннотація

Романом «Те, котре – холод, те, яке – смерть...» Володимир Єшкілев починає новий цикл прози «Ефект Яркового», присвячений розслідуванням ідеальних злочинів та парадоксів часу. Головний герой Олександр Ярковоський – наш сучасник, котрому доступний так званий «запетльований час». Його збоченими лабіринтами можна, маючи вроджені вміння та відвагу, дійти до найглибших джерел оточуючого нас зла. Цей «ефект Яркового» намагаються поставити собі на службу сильні світу сього, але ігри з могутніми силами завжди непередбачувані. Те, що спочатку нагадує слідство, яке ведуть екстрасенси, крок за кроком наближається до тієї безодні, звідки до нас приходять чудиська і межові питання...

Содержание

1	10
2	32
3	51
4	72
5	78
6	86
Конец ознакомительного фрагмента.	89

Володимир Львович Єшкілев Ефект Ярковського Те, котре – холод, те, яке – смерть...

* * *

Важка жовта крапля набрякає на краєчку мірної склянки. Вона масна, мерехтить теплими смугами веселки. А ще в ній зачаїлась погибель. Годину тому Майстер вибрав рідину з мертвої плоті. З теплого трупу білого кролика, вбитого ін'єкцією жаб'ячої крові. А жабі, у свою чергу, вкоротила віку отрута, видобута з секретій риб родини Tetraodontidae.

За п'ятдесят сім хвилин підсумкова рідина неквапно пройшла крізь паперові і мінеральні фільтри. Відтак – вже прозорішою за джерельну воду – мирно з'єдналась з іншою підсумковою рідиною, що кілька місяців відстоювалась у темряві та прохолоді. З рідиною, на вигляд масною, тривожно цегляного кольору. При з'єднанні двох отрут й виник цей блідо-жовтий розчин з ледь відчутним квітковим ароматом.

Жодний знавець рослин не зможе визначити, якій квітці він належить, тому що не існує такої квітки. Жодна лабораторія не виявить всіх складових і всіх властивостей цієї мікстури. Властивостей, здатних проявлятися в ураженій плоті через тижні, місяці або ж роки після входження до її клітинних лабіринтів.

З мірної склянки Майстер виливає розчин до фігурного флакону, що прикрашав аптечну вітрину задовго до революцій і війн минулого століття. Майстер наповнює його обережно, щоби не пролити дорогоцінної суміші. Закриває фіал притертою скляною пробкою. Перев'язує його шнуром. Відтак знімає захисний щиток, дихальну маску й дивиться крізь розчин на денне світло. Майстер віддавна, скільки себе пам'ятає, закоханий у мистецтво мікстур і трунків з вибірковою дією. Найменшу похибку у формулі він прирівнює до поразки. Але цього разу він не знаходить вад ані у відтінках ані в консистенції.

Він шепоче охоронне закляття, котре вичитав у старій книзі, ставить фіал на вівтар нічної богині, знімає гумові рукавички, кидає їх до смітника, миє руки, запалює на вівтарі ароматичні палички, наливає собі коньяку і сідає у крісло.

Скриплять сховані під шкірою пружини, а Майстер стримує стогін. В нього ціпеніє спина. Біль від попереку повзе до правої лопатки й вище; свинцевим еполетом лягає на плече, хрусткою клішнею хапає за шию.

Біль впивається в м'язи перед осінніми дощами і воло-

гими снігопадами березня. Колись достатньо було розтерти спину маззю з бджолиним або гадючим трупком і «клішня» з «еполетом» розповзались мурахами, що забирали біль до потаємних гнізд. Але добрі часи минули. Тепер біль відступає лише перед мазями, в котрих мікродози павучих паралізаторів вкраплені в екстракти, настояні на грибах та випарені з рослин, зібраних у долинах Ріо-Гайї, там, куди століття тому Конан-Дойль відправив героїв «Загубленого світу».

Майстер проводить поглядом хмарки диму, що розпливаються над бронзовою подобою богині і линуть до стелі. Відсьорбує коньяк. Потім ще й ще, повільно смакуючи ароматний напій. Він згадує: східні алхіміки і фармацевти мали переконання, згідно з яким складні сполуки, що опинились в одному приміщенні, здатні впливати одна на одну. Впливати, незалежно від відстаней, стінок реторт, сталевих і титанових бронювань сейфів. Трункороби минулого склали симфонії ідеальних отрут, розміщуючи глеки з вином поряд зі своїми творіннями. Те вино набувало дивовижних якостей – як вбивчих так і лікувальних.

«Якщо це правда, тоді коньяк мав зазнати впливу отрути, – подумки посміхається Майстер. – Здається, фізики називають це «суперпозицією». Якось так...»

Він знов відсьорбує з келиху, намагаючись відчутти гіркуватий присмак. Але відчуває лише смак коньячних спиртів та ледь відчутну присутність натурального згущувача (на основі трагакантової камеді – доповідають йому смакові рецеп-

тори). Він кривиться. Виробники коньяків зазвичай нехтують наріжною мудрістю харчової хімії: всі спроби штучно покращити смак закінчуються псуванням продукту. З іншого боку, завдяки халтурникам і невігласам, у коньяку зручно ховати повільнодіючі отрути, зокрема синтезовані (Майстер віддає перевагу дієслову «побудовані») на основі секретції молюску *Babylonia japonica*. Та й ті нейротоксини, що ними восьминоги паралізують здобич, безслідно вплітаються у молекулярне плетиво коньячних спиртів.

Майстер міркує про замовника, що збирається розчиняти отруту в шампанському. Згідно з його побажаннями складена її формула. Її збройна симфонія. В пінистих напоях вона розгорне свої властивості до граничних значень. Вона крокуватиме акордами погибелі неквапно і невідворотно, даючи відміченому смертю день за днем відчувати в собі оманливу повноту життя, ходити до спортзалу, відвідувати коханку, будувати плани щодо майбутнього. Отрута стане послом нічної богині, її напруженням у наївних джерелах життя, її чорним ангелом, мечем її кристалічної влади над м'якими, мінливими та самобутніми формами.

Зрештою, вирішує Майстер, у процесі повільного отруєння завжди можна знайти і шаманський спадок, і відзвуки древньої магії, і темні модифікації метафізики. Було б бажання.

От лише це шампанське...

«В отруєнні ігристих вин присутня певна пошлість», – на-

відує Майстра бічне міркування.

Зазвичай йому байдуже до замовників, їхніх маній, фантазій та намірів. Але цього разу клієнт викликає в нього неприємне (кисле – визначає він) передчуття. Нав'язливе передчуття, рідне тим його хмарним снам, де над темними смердючими башнями кружляють чи то здоровенні клапті горілого паперу, чи то крилаті рептилії минулих епох. Передчуття наче підсилює біль у спині.

«Пошлість неминуче створює тіні, – продовжує міркувати Майстер. – Невже породжена цим замовленням тінь впала на мою високоточну зброю?»

І чи може бути тінь чорнішою за чорне?

А якщо може, то звідки у пошлості стільки пекельного ресурсу?

Він відчуває кисле на яснах, під язиком і в кутиках губ, перемагає бажання покласти під язик шматок білого шоколаду (два, три шматки, наповнити тим шоколадом рот). Наливає собі ще коньяку, запалює додаткові палички на вівтарі богині. Він думає, що занадто ризикує, особисто спілкуючись з кислими персонажами, думає про те, що на дорозі його успіхів тихо й непомітно подорослішала пастка недбалості.

Реальна пастка. Справжня. Правильна. Вже не кисла, а гірка купоросною гіркотою. Так він її відчуває, дивуючись відсутності страху.

«Це, радше за все, вікове. Як і пошуки якихось там тіней

на досконалому», – вирішує він.

Біль у попереку гострішає. Без отрути його не вгамувати.

1

Після урагану літній парк нагадує калічного діда. Переламані дерева пахнуть камфорою, грибами і лікарськими настоянками. Стовбурчиться і в'яне розщеплена деревина, шелестить мотлох. У повітрі, наче незримі пасма туману, блукають згущення і хвилі неспокою. Травмовані насадження поскрипують, стогнуть, жаліються заснулим богам рівноваги. Сполохана білка метушиться між розваленим дубом і каруселлю; відтак застрибає на поворотну платформу, нишпорить поміж копитами дерев'яного коника, знов вертається на всипану зірваним листям доріжку; білка не звертає уваги на людину, що проходить повз карусель.

Проходить зовсім поряд.

Йому за тридцять. Каштанове волосся акуратно зачесане, вузьке обличчя поголене. Завдяки чорній плащівці чоловік здається худішим, хоча й без того йому далеко до вгодованості. Він іде довгою засміченою алеєю, що бісектрисою перетинає парк. Оминає, а іноді й перестрибує сміття з перекинутих урн та впале гілляччя. Крокує швидко, високо задираючи праве плече. Чоловік наздоганяє дівчат, на вигляд студенток. Одна з них симпатична і чорноока. Короткий плащ рішучо стягнуто на талії. Беретка кольору слонової кістки схиляється до агатової кліпси. Стрункі ніжки самі знаходять шлях між вбитими фрагментами дубів, лип, яворів і кленів.

Ніжки звикли до високих підборів.

– Сьогодні котяче свято, – звертається чоловік до чорноокої. – Ви ж любите котів?

– Свято? – краєм ока та оцінює незнайомця. Він далеко не красень, вирішує дівчина, а його підборіддя нагадує п'ятку. Схоже на п'ятку підборіддя, звідки це? З якого твору, якого автора? Дівчина вчиться на філолога, так само, як її товаришка, на пласкому обличчі котрої розквітає бліда троянда заздрості.

– Ураган повикидав з гнізд пташат, – пояснює чоловік. – Бачите, онде їхні батьки літають, кричать. Пташата десь там, у траві. А коти вже на підході. Коти збираються на вечерю, – він стишує голос. – Котів не зупинити.

– Звідки ви знаєте, що я люблю котів? – симпатична дівчина навіщось поправляє беретку, а її товаришка дивиться паралельно парковій бісектрисі. Її заздрість набуває чавунної визначеності. Як її задовбали всі красуні і симпатяшки.

– Ви *не так хотіли спитати*, – виправляє чоловік. – Ви хотіли спитати: звідки мені відомо, що ви *кошатниця*.

– Так, але ж... – чорноока вкрай зацікавлена. Перекладає торбинку у ліву руку, пригальмовує перед великою гілкою, що перегороджує алею. Велика гілка така доречна.

– Колись я вам все-все розповім, – люб'язно посміхається чоловік з підборіддям-п'яткою, перестрибує через велику гілку й пришвидшує кроки.

Чорноока здивовано дивиться йому услід. Подруга шепоч

че:

– Я в шоці. Цим парком стає небезпечно ходити.

І, відчуваючи запитання, так само шепотом, додає:

– Вчора он з тих кушів просто мені під ноги торчок виповз. На всю бубу обдовбаний. Також пургу гнав. Питав, чи по кайфу мені, як тут проклали доріжки.

– А ти?

– Послала його, звісно.

– Тобто, тобі не по кайфу?

В подруги остаточно злішають очі.

– Мені теж не по кайфу, – сміється чорноока, перестрибує через гілляччя.

«Гарна дівчина. Правильна. Відривна», – зітхнув Олександр Ярко́вський, збільшуючи відстань від студенток. Шкода, що сьогодні в нього невідкладна зустріч. Що час і місце зустрічі змінити не можна.

До шістнадцятої вже менше трьох хвилин.

Парковий Дім вистромив свій слюдяний дах над шерогою старих лип. Вкриту сірою лускою плескату піраміду, оточену почесним караулом димарів, антен і барочних веж. Там, під слюдяним дахом, його чекають.

Парковий Дім.

Давно, дуже давно, як на вік Ярко́вського, батько вперше привів його сюди. В місце, де збираються нумізмати і фалеристи. В місце, де панує гармонія шляхетних металів і стом-

леного паперу. В місце, де протерті маслом та очищені реактивами залишки давніх скарбів знову заселяють людські душі облудними бажаннями.

Батько збирав монети. Переважно австрійські, Габсбурзької доби. Все вільне від роботи життя Олександра Яркового-старшого оберталось навколо плоских шматочків металу з розчепіреними орлами і стертими профілями нащадків Гунтрама Заможного ¹.

Нумізматична колекція була сонцем дому Ярковоських, а члени родини – планетами її системи. В дні вдалих поповнень сонце сяяло яскравіше. Під тим світилом відбувались теплі, огорнуті тріумфальним настроєм, сімейні свята. Навпаки, після сумнівних обмінів і зірваних обладунків на родину падала тінь сонячного затемнення, голоси стишувались, а вечерея подавалась в тарілках без золотих обідків. Проте, попри грошові нестачі та закрути долі, клясери з монетами важчали, колекція зростала, в ній з'являлись рідкісні й навіть унікальні екземпляри, а щедрі промені нумізматичного сонця огортали планети багаторічним літом.

Можна сказати, що у Яркового-молодшого було цілком безхмарне дитинство. Щоправда, він звик рахувати відрізки часу не за днями своїх іменин й не за переходами з класу в клас, а за батьковими придбаннями. Сьомий рік від народження зберігся в його пам'яті урочистим внесенням до колекції срібної півліри (10 крейцарів = одній шостій гуль-

---

¹ Гунтрам Заможний – засновник Дому Габсбургів (кінець X століття).

дена) карбу тисяча вісімсот двадцять першого року з ідеально збереженим портретом імператора Франца Другого. Десятий запам'ятався не смертю діда й не власними поневіряннями по лікарням, а появою у колекційній шафі планшету з п'ятьма талярами Марії Терезії, придбаними батьком у далекому карпатському селі. Там, де й досі жінки одягають на свята намиста з вицвілих коралів, стеклярусу і срібляків.

Стіни Паркового Дому були свідками епічних подій у родинному житті Ярко́вських. Саме у Парковому Домі батько виміняв за сумнівної справжності голденгульден Карла Роберта найсправжнісінький подвійний тальяр з панорамою Вюртемберга, про що потім не один рік згадували посвячені завідники нумізматичних тусовок.

Саме тут, в Ампірній залі, задля обміну хрущобної «двушки» на пристойну трикімнатну квартиру батько продав перекупникові-поляку тальяр Фердинанда ². Ярко́вський-молодший ніколи не забував, що отримав власну кімнату завдяки тому, що колекція Ярко́вського-старшого позбулась однієї з найкоштовніших монет. Не міг забути, як су-тенів батьків погляд, зупиняючись на осиротілому вічку в клясері. До того вічка так ніколи й не вставили іншої монети.

---

² Батько Ярко́вського продав рідкісний тальяр, карбований у 1896 році на честь тисячоліття Королівства Угорщини. Монета стилізована під тальяр Фердинанда I (1527–1563) й споряджена портретом імператора Франца Йосифа в короні св. Іштвана та з інсигніями угорських каганів доби Арпадів. Каталожна вартість добре збережених екземплярів у 90-х роках минулого століття досягала дванадцяти тисяч американських доларів.

У дитинстві Парковий Дім будив уяву Ярковського-молодшого темними нішами й безсоромними скульптурами на сходах. Оголені мармурові красуні тримали на плечах амфори, вази з бронзовими тюльпанами і кошики з мідними гронами винограду, підставляючи під погляд хлопця поліровані стегна, литки і груди; мозаїки на сходових майданчиках тривожили око плетивом орнаментів, а натерті мастикою паркетки віддзеркалювали кахляні бастіони пічок, кожна з яких мистецтвознавці визнали за шедевр. Височезні міжкімнатні двері обертались на бронзових циліндрах, а ручки вигинались драконячими спинами. Еркери здавались малому Ярковському вежами середньовічного замку, а химери, що підтримували балкони, час від часу навідували його кошмари, переслідуючи тісними підземеллями, чатуючи в темряві, запускаячи холодні лапи під ковдру, котру син нумізмата натягував на стрижену голову, невблаганно населену нічними страхіттями.

Так він і стояв, цей відокремлений від міської буденності та ужиткової марноти Дім. Вивищувався над старими липами, наче забута піратами-велетнями чотириповерхова скриня з піастрами, оманливо доступна для оглядів, доторків, блукань та мрій. На його фасаді все ще прочитувався латинський напис:

Natura mutatur. Veritas exstinguit ³

Збудував його граф Кашлар, який драгував містян багатолюдними мисливськими святами та любовними пригодами. А відтак дав їм привід для нескінченних пересудів, коли, після краху Австрійського банку у тисяча вісімсот сімдесятому році, зняв тую, шкарпетку, поклав підборіддя на ствол дорогоцінного «бенеллі» й великим пальцем правої ноги натиснув на спусковий гачок.

Графські сини жили в Італії й не часто навідували свої східні володіння. Магістрат викупив навколишні землі і влаштував на них громадський парк, проте сам Дім та його поросле липами подвір'я залишались за Кашларичами до часів революції. За радянської доби в Домі гостювали міський архів, РАГС та освітній відділ міськвиконкому.

З кімнат та зал зникли меблі у вікторіанському стилі, їхнє місце зайняли похмурі канцелярські столи, вкриті жовтим лаком стільці і залізні стелажі з архівними боксами; картини з пейзажами та мисливськими сценами переїхали до краєзнавчого музею, а бібліотеку знесли до підвалу і поступово розграбували. У зброярні, що закривалась на вироблені фірмою Круппа сталеві двері, зберігали звезений з трьох областей золотий і срібний антикваріат. Під час війни німці

---

³ Природа зазнає змін. Правда вбиває (лат.).

облаштували в Домі готель для старших офіцерів, куди вчорами звозили акторок місцевої оперети та решту пікових і червових дам з провінційної колоди.

Після відновлення радянської влади евакуйовані благородні метали повернулись до зброярні, а працівники архіву та освітянські чиновники знов заволоділи жовтими стільцями на горішніх поверхах. Щоправда, дещо змінилось. Серед іншого, Друга світова війна збагатила інтер'єр Паркового Дому фундаментальними шкіряними диванами, які ще багато років зберігали аромати тих кокоток, що за доби окупації розважали командирів СС і вермахту. Деякі з канцеляристів чули відзвуки далекої музики та змішані з іноземними словами зойки та стогони. Подейкували, що то привиди офіцерських оргій виринають з глибин диванів і клубочаться архівними коридорами.

Якось літнім вечором, сповненим теплими тінями та збуджуючими ароматами, на одному з ароматних диванів працівник гаражу упіймав свою молоду дружину з її начальником – директором архіву, спричинивши обидвом значні тілесні ушкодження. Після цього прикрого випадку ризиковані меблі перемістили до освітнього відділу.

Йшли роки, й одного разу до Паркового Дому підїхали фургони, з яких вийшли люди у пальтах і норкових шапках, зайшли до зброярні, завантажили до алюмінієвих скринь й вивезли у невідомому напрямі цінності. Поповзли чутки, що партійні вивозять золото кудись за кордон, до надійних ім-

періалістичних схованок; проникливі з обивателів зрозуміли, що світ вчергове змінюється.

Невдовзі після розпаду Союзу міський архів і РАГС виїхали до менш харизматичних споруд. До Паркового Дому заселився Будинок вчених, а перший поверх став притулком для кількох громадських організацій. Дві зали на другому поверсі (Банкетну та Бібліотечну), де засідали вчені мужі, знов умеблювали графськими сервантами і книжковими шафами. На віконні карнизи повісили цупкі гардини й запетлювали їх шнурами з важкими китицями, паркети натерли імпортною мастикою з дзеркальним блиском, плями на стелях замалювали крейдою.

На початку дев'яностих в Ампірній залі (найбільшому з приміщень Паркового Дому) міські ентузіасти з колекціонерів влаштували нумізматичну виставку-продаж. Вона мала несподіваний успіх. З того часу кожної неділі між маршами парадних сходів першого поверху – Ампірну залу відкривали лише на великі свята – збирались колекціонери, обмінювались монетами, банкнотами, медалями, орденами та плітками. Чекали на солідних клієнтів, розливали чай і каву з термосів, розкладали на широких підвіконнях альбоми, футляри, конверти, теки, медвяні коржі, тістечка, слойки та бутерброди, покупали і продавали, або ж просто із загадковим виразом на обличчі перегортали і погладжували прозорі листи клясерів, де у квадратних і круглих вічках спочивали паперові прямокутники та металеві кружечки.

Про ці зібрання знали не лише в місті. Час від часу до Паркового Дому прибували столичні гості та іноземці. Навіть місцеві чиновники визнали, що колекціонери прикрашають своїми посиденьками міський культурний ландшафт. Тим більше, що він з кожним роком ставав все більш пластичним та одноманітним. Обдарована молодь виїжджала, звільняючи простір для пенсіонерів, міських божевільних і колекціонерів.

Відтак тусовки і виставки нумізматів стали визнаною традицією, в Ампірній залі з'явилися розкладні столики і стільці, а в одній із горішніх кімнат Дому офіційно замешкав Нумізматичний клуб, головою якого обрали Антея Марковича Балтера, заслуженого вчителя-методиста міської гімназії, автора кількох поетичних збірок, володаря колекції арабських монет, серед яких були такі рідкісні й надзвичайно коштовні екземпляри, як «зірчастий» дирхем аль-Мутавакіля Третього, срібний кісб еміра Давл-шаха Насрулі і золота таньга цариці Кутайб-ханум з написом, що ним вісімнадцятирічна володарка на віки вічні проклинала свого бунтівного брата.

Хоча Ярковський-старший щотижня просиджував за кавою з Антеєм Марковичем не менше двох десятків годин, сім'ями вони не знали і візитів не практикували. Мати Ярковського-молодшого підозрювала, що Балтери не вважають їхню сім'ю рівною собі й час від часу нагадувала про це чоловікові.

«Бачу, що ті Балтери мають нас за селяків», – казала ма-

ти й додавала до цього припущення низку вкрай неполіткоректних висловів. На що батько або відмовчувався, або ж зауважував, що в місті (а, можливо, й в усій країні) немає ерудованішого та досвідченішого за Марковича знавця грошових знаків; й всі наступні жінчині інвективи щодо відсутності в нього гідності та недоречного самоприниження, Ярковський-старший витримував зі спокоєм давньоримського стоїка.

Тоді мати знімала з книжкової полиці поетичну збірку Антея Балтера «Рассветный путь» й урочисто зачитувала з пожовтілої сторінки вірш, присвячений Щербицькому.

– І це поезія? – риторично запитувала мати, презирливо помахуючи книжкою. – Твій знавець махрова бездарність. Графоман і нікчема. Підлизував за комуняками і тепер біля влади так треться, що аж тріщить. А пам'ятаєш, він колись писав віршики для плакатів у поліклініці:

Если тёмная моча
И кал обесцвечен,
Вызывай скорей врача —
Не в порядке печень.

– Шедевр поезії, так? – вирувала мати. – Еліот з Пастернаком відпочивають. І тобі, любий, стає совісті присідати перед порожнім місцем?

Батько неквапно відсовував від себе тарілку з млинцями (варіанти: клясер з монетами, гальбу з пивом, газету «За-

лізничник», інформаційний бюлетень Нумізматичного клубу), підводився з канапи, заціпав гудзики на сорочці, брав з комоду пачку «Мальборо», сірники, масивну мармурову попільничку і виходив на балкон. А мати кидала книжку на стіл (варіант – на підлогу, на шафу) й сідала на батькове місце дивитись телевізор.

І це й багато чого іншого пригадав Ярковський-молодший, відкриваючи двері Паркового Дому. Адже уперше за два десятиліття від часу їхнього знайомства Антей Маркович Балтер звернувся до нього по допомогу. Старий подзвонив на сотовий відразу після урагану. Він назвав себе, згадав багаторічну дружбу з батьком, поцікавився здоров'ям матері. Відтак запропонував зустрітись у Парковому Домі.

«Сашенька, дорогою, мене очень нужна твоя помощь. Очень-очень», – сказав Антей Маркович, і голос його був сухим від стриманого хвилювання.

Ярковський обіцяв зробити все, що в його силах.

«Здається, це називається: бути заінтригованим», – сказав він собі, відклавши згаслий смартфон. І краєм ока глянув на шафу, де під армованим склом зберігалась найцінніша частина батьківської колекції. Віконне світло стервозно виблискувало на золотих і срібних профілях Габсбургів, на імперських орлах та опуклих написах. Що б сказав батько, якби був живим? Закурив би «Мальборо»?

Він піднявся сходами на четвертий поверх. Тіла мармурових красунь, як і двадцять років тому, м'яко відбивали розсіяне вітражами світло. Килимові доріжки деінде стерлись до капронових сіток, а двері спотворив шар емалі, недбало накладеної на старе фарбування. Проте втрати лише додали Домові шарму. Темрява у кутових нішах ще виразніше набрякла старовинними таємницями, а гіпсова ліпнина здавалась вирізаною із суцільної крейдяної брили.

Двері з табличкою «Нумізматичний клуб при міському Центрі дозвілля і громадських ініціатив» були прочинені. Голова клубу сидів за рудим столом, не відриваючи погляду від монітору. В лінзах його окулярів мерехтіло відображення розцяцькованого рекламками сайту.

– Добрый день, Антей Маркович, – привітався Ярковський.

– А, это ты, Саша, – стрепенувся старий, – проходи, проходи... Смотри, – він кивнув на екран, – какие в Белоруссии цены на царскую медь. Три копейки восемьсот сорок восьмого года всего-то полтора евро. Это же совсем даром.

– Екатеринбургской чеканки?

– Естественно. Зато в хорошей сохранности. Категория «fine», а «XF» – два евро. Бросовые цены.

– Покупайте.

– Да, – погодився Антей Маркович, – надо брать.

Голова Нумізматичного клубу відкинувся на бильце крісла. Відгорнув від чола неналежне пасмо, примружився, див-

лячись на Ярковського. За той час, поки вони не бачились, Балтер майже не змінився. Лише примножились зморшки навколо рота й під очима, а сиве волосся набуло тієї рухливої легкості, котру називають янгольською.

– Ты похудел, Саша. Пренебрегаешь питанием? – автор вірша про хвору печінку також спостеріг зміни у зовнішності співрозмовника.

– Полезно для здоровья.

– Да, конечно...

– Вы сказали, Антей Маркович, что вам нужна моя помощь.

– Необходима, Саша, необходима. Получается, что крайне необходима.

– Всё, что в моих силах.

– Ты ведь наверное знаешь, какая в нашей семье беда случилась? Тебе рассказывали?

– Мне говорили, что погибла ваша племянница. Примите мои соболезнования.

– Не погибла, Саша, не погибла, – він на коротку мить заплющив очі й помотав головою, наче відганяючи від себе прикре видіння. – Её, Саша, убили. Подло убили. Подсыпали девочке яд.

Балтер поклав обидві руки на край стола, напружив долоні, наче відштовхуючи стіл від себе, відтак продовжив:

– В прошлом году, восьмого мая, Илона была в гостях, на празднике, и там её отравили. Следствие шло долго, больше

года, но ничего не дало, совсем. А там ведь не только Илону убили. Шестерых. Три женщины скончались на месте, две лежат в коме, одна тяжело больна. Страшный яд, Саша, редкостный. Он если не убивает, то вызывает параличи и тяжёлые поражения нервной системы... – Старий нервово пригладив волосся, заправив одне з сивих пасм за вухо. – Тут сразу было понятно, что это дело не уровня милицейских следователей. Дело необычное для понимания. Преступник не простой, изошрённый и опытный. Он долго готовился, всё продумал, следов не оставил. Иллюзий, Саша, у нас с самого начала не было. На следователей мы, конечно же, совсем не надеялись. Подняли все связи в столице, наняли частных специалистов. Те развели руками. Никаких зацепок. Ничего, совсем ничего. Допрашивали многих, подозревали то того, то другого. Но все версии оказались тупиковыми. Мы обратились к экстрасенсам. Единственное, что они сказали, это то, что причина преступления скрыта в прошлом. Тоже, как ты понимаешь, расплывчато. В каком прошлом? Что это за прошлое? И, наконец, чьё именно прошлое? Там же три десятка людей было, и у каждого своё прошлое. Никакой ясности. Нет улик. Даже зацепки нет. И вот один из экстрасенсов, Загайлов, кажется...

– Загалаев, – поправив Ярковьский. – Сильный эспер⁴, опытный. Органы с ним постоянно консультируются. Странно, вообще-то, что он сам во всём не разобрался.

---

⁴ Эспер (проф. сленг) – фахівець з паранормальних явищ широкого профілю.

– Да, Загалаев, татарская фамилия... Тебе, может быть, и виднее, но на меня он впечатления не произвёл. Бормотал что-то, книгу свою листал. Никакого толку, одни общие рассуждения. Так вот, этот твой опытный Загалаев при нашей последней встрече неожиданно говорит мне: обратились бы вы к Александру Янковскому, он вам не откажет. Представляешь? К Александру Янковскому! А я моментально вспомнил, что у Саши Янковского, моего покойного друга, величайшего нумизмата, был сынок, тоже Саша. Александр Александрович. Наследник, которого я ещё пацанёнком знал... Сколько тебе тогда было?

– Тринадцать.

– Это когда отец тебя сюда привёл?

– Да, почти двадцать лет прошло. – Янковський окинув поглядом клубну кімнату. Пічка у вигляді барочної вежі, обличкована темно-зеленими кахлями, на стіні – вправлена в саморобну рамку синя тисячокронова купюра (Угорщина, міжвоєнний період), поряд з пічкою – кубічне шкіряне крісло, все у латунних віспинах цвяшків, пережиток сталінського ампіру. А ще – канцелярські шафи з давно не праними шторками, сейф з блискучим колесиком, книги, теки, грамоти і сертифікати. За два десятиліття тут мало що оновили. Хіба що люстру. Радянський ширпотреб замінили на антикварного «павука» з потемнілої латуні і порцеляни.

– Как время летит, а... – прицмокнув Антей Маркович. – Двадцать лет! Это же бездна, прорва времени, господи Боже

мой! Какие были счастливые годы, сколько надежд, сколько планов... Ты же Илоночку не знал, правда?

– Видел в детстве, но вы нас с ней не познакомили.

– Ну да, конечно... – Балтер дрібно похитав головою, наче шкодуючи, що не здогадався познайомити племінницю з сином покійного друга. – Она всего на пару лет младше тебя... была. Какая талантливая девочка, Боже мой...

– А Загалаев сказал вам, чем именно я могу помочь? – звернув на конкретику Ярко́вський.

– В общих чертах, – Балтер спрямував на Ярко́вського обмацуючий погляд. – Он, кстати, говорил о тебе с большим уважением. Он сказал, что у тебя особый дар, сильный дар.

– Ему виднее.

– И часто он на других переводит стрелки?

– Насколько я знаю, вообще не переводит. Я удивлён.

– Так это правда? – обмацуючий погляд немов присмоктався до обличчя Ярко́вського.

– Что?

– Ты его видишь, слышишь?

– Кого «его»?

– Прошое.

– Прошое нельзя увидеть.

– ...?

– Можно увидеть его тень. Чем ярче событие, тем ярче его тень. Это как со следом на тропе. Чем массивнее человек, тем отчётливее отпечаток.

– А это ведь то, что нужно. Именно то, – з несподіваним ентузіазмом запевнив Балтер. – Самое-самое то. Нам, Саша, надо разобраться с этими следами. Детально разобраться. Мы тебе хорошо заплатим... – Антей Маркович вимкнув комп'ютер, зняв окуляри, примружився на Ярковського. – Кстати, сколько это будет стоить?

– Я пока не ориентируюсь. Я ведь всю эту историю только в общих чертах знаю.

– Да, конечно. Не ориентируешься. Ты прав, да... Тебе нужно войти в ситуацию, всё изучить, осмыслить. Я понимаю. – Голова Нумізматичного клубу витягнув із шухляди чималий стос паперу. – Вот, я кое-что для тебя приготовил. Это мы сделали копию с уголовного дела или как оно там теперь называется...

– Кримінальне провадження.

– Да, наверное... Тут я, прямо на листках, свои замечания написал, – пролистав папери старий учитель. – О выводах и догадках, так сказать, неофициального расследования. Я, по старой привычке, всё записываю. Почерк у меня не ахти, уж извини...

– Я разберусь... – Ярковський взяв папери, підважив стос, гмикнув. – У вас, Антей Маркович, случайно не найдётся пакета или сумки? Я сегодня належке...

– Конечно, конечно, – заметушився Балтер. Він почав, одну за одною, відкривати й обшукувати шухляди; нарешті знайшов пожмаканий пластиковий пакет. – Вот, бери.

– Спасибо, – Ярковський вклав ксерокопії до пакету; папери заледве туди помістились.

– Ты постарайся, Саша, хорошо постарайся. Найди следы. Я знаю, ты, как и твой отец – надёжный, ответственный человек. Мир его праху... А мы экономить не будем. И если что-то тебе понадобится, ты говори мне, не стесняйся. Тут без реверансов, главное – результат.

– Я хочу осмотреть помещение, где Илона жила... перед смертью.

– Её личную комнату? Да, конечно же, хоть сегодня. Илона жила в моём доме, всё, что нужно, я тебе покажу.

– Лучше завтра.

– Конечно же, Саша, конечно... В любое, удобное для тебя время. Я сейчас тебе напишу адрес... Там в эти месяцы никто не жил. В гардеробе, в шкафу всё осталось: её одежда, постель, сумочки, туфельки. Всё в сохранности, никто ничего не забирал, не трогал.

– Хорошо.

– Это может помочь?

– Может. До завтра, Антей Маркович.

– Да, Саша, до завтра. – Балтер привстав, вклав у руку Ярковського свою суху, наче обтягнену замшею, долоню. – Я так на тебя надеюсь.

Вже в дверях Ярковський озирнувся и запитав:

– Вы говорили, что там, где Илону убили, было человек тридцать.

– Да, – Балтер помітно напружився, уважно подивився на Ярковського, наче вже тепер чекаючи від нього якогось надприродного об'явлення. – Точнее – двадцять девять. Это если с прислугой считать и с охранником. А что?

– Если я вас правильно понял, отравились из них только шестеро?

– Да, именно. Шесть человек, – підтвердив голова Нумізматичного клубу. – И все женщины. Это потому, что яд был в шампанском. В одной из бутылок. Отравились только те, кто выпил это шампанское. Остальные пили или из другой бутылки, или что-то ещё. Кто коньяк пил, кто водку, кто виски. А кто-то вообще не пил.

– Вы правы, Антей Маркович, – сказав Ярковський після хвилинного мовчання. – Сложное дело, мутное. Много участников.

– Да, Саша, такая беда... – погодився Балтер, схилив голову й немов скулився.

Щось його залишило.

Щось стовбурне, приналежне до волі і гонору.

Спускаючись сходами, Ярковський відчув погляд; наче хтось дивився йому в спину. Просто в точку поміж лопатками. Він подумав, що Балтер вийшов з кабінету, озирнувся. Але на сходах нікого не було; лише морок в арковій ніші став мов вугілля, а віконний вітраж набрав повні скельця присмеркової синизни.

Ярковському раптом закортіло побачити Ампірну залу. Він згадав святкові тусовки нумізматів, особливий смак бергамотового чаю з термоса, веселе напруження прицінювань і суперечок – яскравий світ, наповнений запахами антикваріату, ранковим сонцем у велетенських вікнах, балакучими людьми, парадним блиском паркету та радістю безкорисливого пізнання.

На першому поверсі він завернув до бічного коридору, пройшов повз прочинені двері дворецької, перероблену за радянських часів на вбиральню, став перед величними, наче церковний портал, дверима Ампірної зали. Стара позолота на них відтінювала химерну стилізацію під італійське палацове бароко. Різьблені спіралі, призми та виноградні грона здавались зробленими з бронзи.

«Напевне, залу зачинено», – припустив Ярковський й натиснув на ручку. Дверні стулки верескнули й напрочуд легко розчинились. Останні виблиски вечірнього світла, наче пасма сигарного диму, губились у щедрому просторі Ампірної зали. Прохололе повітря відгонило старою деревиною, фарбовими розчинниками, грибком і спортзалом.

Ярковський ввімкнув світло.

Зала змінилась. Зі стін пощезали сепієві пейзажі і дзеркала у важких рамах, а з кесонової стелі замість кришталевих люстр звисали бляшані світильники, на кшталт тих, що вішають у більярдних. На паркет накидали матів та церати, а під стіни поставили щось на штиб турніків.

«Танцпол», – зрозумів Ярковський, загасив світло й вийшов з Ампірної зали, а відтак й з Паркового Дому. Спочатку він хотів пройти через парк, але згадав, що там святкують коти та інші хижаки міської зони і звернув на людну вулицю. Вечірній потік містян обтікав його, немов океанська течія. Він відчув себе у ній айсбергом, зайвим шматком криги. Підходячи до дому, Ярковський дав собі слово, що до ранку не загляне у папери Балтера.

Але слова не втримав.

2

– Ага, вот он, предмет исполненный вещного благородства... Ну это, понятно, далеко не для прохожего вкуса, – старый нумизмат найм'якшими, найрожевішими, найстертішими частинами великого і вказівного пальців узяв за золочений обідець крихітну біло-бузкову порцелянову філіжанку, обережно підніс її майже до самого носа; ніздрі його розкрилились, відкриваючи для огляду все те, що застрягло у кущиках сивого волосся.

Ярковський мовчки спостерігав за маніпуляціями Антея Марковича.

«Все ж таки дивно, – міркував він. – Ось класичний представник старої життєвої школи, проте, чомусь, з мертвою інтуїцією. Танцює на скрині Пандори, а переконаний, що на зеленій галявині. І що це таке? Перший подих маразму?»

– Как всё сделано, как изогнуто, а? – мружився та прищмокував Балтер, підставляючи порцеляну під сонячні промені. – Нет, ты посмотри, Саша, ты только глянь: какая убедительная дрезденская вещь... Доступна проникающему свету, подобно большим окнам павильона Цвингера ⁵, туманна, как раннее утро над Эльбой в Мейсене.

– Вы прям, Антей Маркович, как стихи читаете, – підтри-

---

⁵ Павільйон у палацовому комплексі Цвінгера – знаменита будівля картинної галереї у Дрездені в стилі бароко.

мав старого Ярко́вський. – По́езія из вас так и дви́жется.

З відчинених дверця́т старо́го серванту, зві́дки Балтер ви́дбув «дрезденську рі́ч», на Ярко́вського повіяло *саме тим холо́дом*. Відчу́ття *саме того* холо́ду при́йшло одно́часно з приємним запа́хом – сумі́шшю аро́матів інді́йських пали́чок, ле́дь чу́тної прису́тності класичних тютюно́вих мі́кстур й вже майже виві́треного нафталіно́вого ду́ху. Синю́ коробку з пали́чками він заува́жив одразу. На ній сто́яла шере́га філіжа́нок – рідних сестер «дрезденської ре́чі». Ярко́вський розди́вився зо́лоте зобра́ження на коробці – ща́сливо-товсто́го бо́га Ганешу́ зі сло́нячою голо́вою, прочита́в напи́с: «GANESH. Special fluxo incense. Is perfected from odoriferous resins gums and natural essential oils». Про себе він відмі́тив, що замі́сть «perfected» там, у кра́щих тради́ціях інді́йського пофі́гізму, напи́сано «perfectd», а замі́сть «odoriferous» – «odorferous».

«*Той холо́д* йде не з коробки», – констатува́в Ярко́вський і витя́гнув ши́ю, щоби загля́нути в гли́б серванту. Там, між пузато́ю супни́цею і соу́сником, прича́їлось щось антра́цито-во-те́мне, немов обби́те чо́рним о́ксамитом.

– Да, Саша, это драгоценный сервиз из настоящего саксонского фарфора, – по-своему потрактува́в ціка́вість Ярко́вського Балтер. – Ило́ниной ма́тери он доста́лся, хоч́у уточни́ть, не с трофе́йного бара́хла е́ё спивше́гося ма́йора, а по́ прямо́му завещани́ю ма́йорской му́тер. Роза́ Казими́ровна бы́ла из оче́нь да́же ува́жаемого се́мейства и сервизи́ у не́ё бы́ли со́ всех сто́рон осно́вательные, купле́нные в са́мых луч-

ших магазинах Європи.

– Special fluxo incense... – промурмотів Ярковський, марно намагаючись протестувати чорний предмет на присутність *саме того холоду*. Марно. Чорний предмет виправдував свій колір. Він ігнорував намагання Ярковського так само, як горді кварки чорної матерії ігнорують зусилля астрофізиків.

– Ты оцени вот этот сервант, ты только на него посмотри. – Балтер розкинув руки, наче намагався обійняти посудну шафу; в його очах палав вогонь жрецької наснаги. – Это же целый мир, это целых три мира. Олимпийский мир на серванте сверху – там, заметь, статуи греческих и римских богов, бронзовый Аполлон и фарфоровые нимфы. Кстати, тоже саксонской работы. Конец девятнадцатого века. Пропахшие абсентом девяностые, сецессия. Средний мир на верхней полке – шкатулки с эфирными маслами, аромалампы, подсвечники. Это конечно же телесный мир человеков, заключённых в упадочную плоть душ. Мир желаний, мир возбуждения, запахов, интима, ну ты понимаешь... А вот и нижний мир – посуда, ложки, вилки, ножи, подставки для салфеток, сахарницы и соусники. Желудочный алтарь человека культурного. Нижние чакры, вместилища подлых энергий. Всё на своём месте, всё очень даже жизненно. Вот оцени, Саша, как верно, как осмысленно всё это разместила Роза Казимировна. Истинная была европейка. Польская кость.

– А вы что ж, не истинный? – посміхнувся Ярковський.

Кумедний старий. Якби не пошук джерела *саме того холоду*, він із задоволенням поспілкувався б з цим уламком ери лампових телевізорів.

– Где нам... – зітхнув Балтер. – Я же, Саша, из босяков местечковых. Учитель словесности, провинциальный предводитель нумизматов, всё пёр по жизни с пионерским барабаном. Напели мне в доверчивые уши юности: «Художник первородный всегда трибун, в нём дух переворота и вечно бунт». Вот и бунтовал, дышал романтикой, боролся за справедливость. А всё был босяк босяком... – старий примружив очі, наче згадуючи. – Буря в немытом стакане...

– Про «художника первородного», это из Маяковского?

– Маяковского? – з образою в голосі перепитав Балтер. – Нет, Сашенька, это совсем не из Маяковского. Это, к вашему сведению, Андрей Вознесенский, поэма «Мастера»... Быстро же вы забыли. Впрочем, да, совсем другая культура... Вознесенский для вашего поколения...

– ...нафталин, – підказав Ярковський. Ледь відчутний, древній як сам сервант, запах нафталіну не давав йому спокою. Запах сплітався з саме тим холодом. Тепер він міг поклястись: той холод, як і викопний запах інсектициду, йшов з верхньої полиці. З антикварних нагромаджень «середнього світу».

– Антей Маркович, а можно мне вон ту полочку осмотреть? Вон ту, где подсвечники?

– Средний мир?

– Ага.

– Смотри, для дела не жалко.

Ярковський обережно відсунув скло, взяв до рук перше, що трапилось на шляху до вкритих пилом і трупиками молі глибин «середнього світу». Це була порцелянова табакерка, розписана батальними сюжетами. Кіннотники у конфедератках під біло-червоними знаменами мчали кудись на тлі буколичних дерев і аквамаринового неба.

«Польські гусари, – визначив він. – Певно також зі спадку Рози Казимирівни».

Він відкрив табакерку, висипав собі на долоню її вміст – булавки, поламани гудзики (старовинні, обшиті крепом), крильця здохлих комах. Повернув все це на полицю, закрив, поставив табакерку на виступ серванту. Потім відправив туди ж два підсвічники – мініатюрну латунну менору і трисвічник з порцеляни кольору слонячої кістки. В ньому кам'яніли вкриті сивою смагою недогарки свічок.

Наступною за підсвічниками була ароматична лампа, зроблена у вигляді увитої плющем вежі. За нею стояла гаптована потемнілим бісером іконка святої Варвари, а поряд з образом знайшлась самшитова шабатурка, рясно обклеєна мушлями та пластинками перламутру.

– Свадебний подарок, – прокоментував Балтер. – Ету шкатулочку свекровь подарила Илониной маме на свадьбу. Мама так любила ету шкатулочку, всё говорила: Роза Казимировна меня так понимала...

Він витер носовичком зачервонілі очі, відтак казав щось іще, проте Ярковський вже не слухав старого. Він таки знайшов джерело *саме того холоду. Від шабатурки линув потужний потік* – наче струмінь арктичного вітру дув крізь голову Ярковського. Розгорнулись десь у потилиці і побігли усім його тілом швидкі електричні змійки. Подих Сили енергетично вимив його зсередини, розчинив темні згущення інертності. Спочатку Ярковський хотів відкрити шабатурку, але його зупинило практичне міркування. Якщо там знаходиться якась особлива річ, то вона дуже потужна і небезпечна. Безпосередній контакт з нею може мати погані наслідки. А той холод й без контакту достатньо потужний, щоби провести *реконструкцію*.

Процес тим часом почався поза волею Ярковського. Сервант віддалився і змінив свій вигляд. Лак, що вкривав його поверхню, посвітлішав, засклений верх видовжився і оброблені в техніці «алмазної грані» скляні поверхні замерехтіли райдужними спалахами світла, наче справжні діаманти. Сервант перетворився на ковчег, на вавилонську вежу меблевої месопотамії, на модель великого Божого творіння, населену моделями менших і простіших Божих творінь. В архітектурі цього ковчегу простежувались готичні мотиви з нечемними барочними вкрапленнями.

Вавилонська аватара серванту відірвалась від навколишнього буття, стерла під собою підлогу і стелю над собою, скинула з себе Аполлона і порцелянових німф, знищила у собі

посудне призначення разом із посудом, підсвічниками і рештою витребеньок, грізно нависла над Ярковським. Цілком як космічна тарілка з американського бойовика.

Балтер під впливом того холоду також змінився і мутував у лінійних вимірах, став пласким, наче малюнок початкового авангардиста. Його слова майже не досягали свідомості Ярковського, лише чулось *контурне* бурмотіння. На якусь мить з контуру вирвався артикульований фрагмент:

– ...Саша, а вам знакомы эти стихи:

Кочевые жуют стада
безразличную ленту времени,
уводящую в никуда...

«Ось воно! – в голові Ярковського запульсувало на диво розумне згущення. – *Байдужа стрічка часу!* Якраз те, що треба! Якщо уявити цю стрічку, захопитись за неї, то вона стане стежиною, вона виведе на петлі іншого часу – впійманого, на петлі вічного повернення...»

Він став уявляти цю байдужу стрічку часу. Байдужість він візуалізував за допомогою яскраво-сірого кольору, а час уявив темно-сірою примарною прірвою без берегів. Він з досвіду знав, що всі кольори, окрім сірого, блакитного і сріблясто-білого відволікають від *реконструкції*. Вавилонська аватара серванту також змінила колір зі світло-коричневого на сіро-блакитний й оточила Ярковського зусібч. Він опинився в сервантному Колізеї, у кременсовому амфітеатрі, де

алмазні грані, дверцята та висувні шухляди оточили його, наче гладіатора на арені римського цирку. Вселенський сервант нагадував нутрощі торнадо – лише високо вгорі лакований колодязь вичерпувався, відкриваючи світло-сіру таблетку неба. Або ж того, що правило тут за небо. Одна з трибун-шухляд розкрилась по всьому периметру і з неї сліпучо-сірим потоком на Яркового звідусіль наповзла, насунулась, наступила *байдужа стрічка часу*.

Одночасно стрічка байдужого часу.

Одночасно час байдужої стрічки.

Одночасно байдужість часової стрічкості.

Одночасно ще щось, пов'язане з часом, стрічками, байдужістю, плюс ще щось і ще щось...

За мить розумне згущення в його голові розвіяло зайві примноження, він кліпнув очима й опинився на стрічці. Кокус вселенського серванта згорнувся, на близький обрій впади пасма сірого туману. З них в напрямі Яркового висунулись леза велетенських шпаг, завмерли, наливаючись безжальним блиском й знов втягнулись у сіре марево.

«Пройшли Стража!» – задоволено відмітило розумне згущення й ввімкнуло ноги Яркового. Ті шарнірно запрацювали, зарухались, *реконструктор* хитнувся туди-сюди, не без зусилля відновив рівновагу й непевною ходою рушив за обрій. Він був настороженим і зібраним. Кожного разу червоточина між світами вела себе інакше.

Наставник вчив, що впійманий час божеволіє. Що в його

безнадійних, мінливих петлях народжуються, живуть і вмирають химери. Що повернення подій розмножує варіанти дійсності, іноді повертаючи їх до нашого світу у вигляді хворобливих анахронізмів, карикатур на минуле.

З *впійманим часом*, як і з *впійманим* у капкан звіром, розслаблюватись і гратись не випадало.

А ще цього звіра охороняли Стражі. Хто вони такі чи що воно таке не знав навіть Наставник. Він казав, що у древніх книгах їх описують як незмірно могутні сутності, поставлені Творцем на варті вселенської рівноваги. Враховуючи, що і Творець і створена Ним рівновага самі були суцільними загадками і таємницями, книжна мудрість тут мало чого прояснювала. Мудреці минулих часів категорично не радили мандрувати у петлях *впійманого часу*. Досвід тих мудреців вдало підсумував божевільний син лютеранського пастора з Рьоккену, який знався на вічному поверненні (відвідував звіра?) й попередив усіх спокушених духом цікавості: «Не заглядайте у прірву, бо прірва може заглянути в вас».

Наставник часто цитував Ніцше. Він був переконаний, що син пастора заглядав на петлі.

«Інакше, – запитував Наставник, – на чому він збудував вчення про вічне повернення?»

Зрештою, історія божевілля Ніцше підтверджувала його припущення.

Хтозна, подумав Ялковський, скільки реконструкторів заплатили свідомістю за свої проникнення до червоточини.

Один відомий містик казав про сотні тисяч обраних, чий розум зжерли мешканці *впійманого часу*. Він вважав, що кожний третій з тих людей-овочів, що тихо доживають віку у божевільнях, є тілесним залишком невдахи, що завітав до вічного повернення. Суттєвий відсоток таких *попаданців давали експерименти з грибами і ЛСД*.

Ярковському було відомо принаймні про один з таких випадків. Молода жінка-екстрасенс, що практикувала розширення свідомості шаманськими грибами, одного чудового ранку вбила двох своїх дітей і сестру, а потім з диким сміхом вистригнула з четвертого поверху. Життя їй врятували, але від розуму не лишилось нічого. Ярковський знав її як талановитого і досвідченого мандрівника *впійманим часом*. Проте він також знав, що напад хижака з червоточини блискавичний і відбити його важко. Майже неможливо. Лише стрижнева сутність архатів і даоських святих недоступна таким атакам. Хижак, вчив Наставник, безроздільно оволодіває мозком, але не має досвіду керування тілом. Тому змушує окуповану плоть до безглузвих дій, калічить його і швидко звідти виселяється. Особистість після того не відновлюється ніколи.

«О, Передвічна Матір, богиня зніяковілих, бережи мене від такого!» – Ярковський подумки торкнувся знаку вищої ієрархії й відразу відчув, що розумному згущенню така апеляція не сподобалась. Зрештою, це його не здивувало. Адже воно, швидше за все, одного роду-племені з хижакками.

Темні пасма тим часом наблизились. В них панував неспокій, наче за хиткою запоною боролись невидимі щупальця. Ярковський вирішив, що вже достатньо заглибився у простір петлі.

«Достатньо», – підтвердило розумне згущення.

– Розо Казимирівно! – обережно покликав він, а розумне згущення повторило ім'я та по батькові померлої на усіх незліченних рівнях буттєвої стрічковості.

На заклик замість Рози Казимирівни прилетіли велетенські бджоли. Моторні й барилисті, вони наповнили всесвіт мерзенним авіаційним звуком. Розумне згущення почало пчихати і кожен той пчих роздував голову Ярковського до різних сферичних розмірів – від шкільного глобусу до першого супутника, закинутого людством на навколосемну орбіту. З бридко пульсуючою головою він перестрибнув через рій бджіл. Нестабільні розміри голови завадили Ярковському розрахувати стрибок, його почало зносили вліво, у темно-сіру невизначеність. Драглистий зміст голови також зрушився, розтягуючи її у напрямі лівого вуха. Голова втратила кулясту форму, ліве око відповзло від носа і зауважило неминучість болісного падіння. Одна з комах рушила за ним, догнала і з розгону встромила в розпухлу голову міцне жало.

Ярковський закричав, хоча й не відчув болю.

Стрічка часу спалахнула сріблястим сяйвом і він опинився в кімнаті з обшарпаними стінами та високою стелею.

Частину стелі вкривали жовті пухирчасті плями, ліпнина з одного боку пообвалювалась, а на люстровому гачку висіло жіноче тіло у розшитій сукні. Обличчя повішениці розпливалось на мерехтливу пляму, наче локація статевого органу у японському порно. Зате ноги можна було роздивитись до найдрібніших деталей. Одна з них залишилась взутою в домашній капець. З другої ноги капець впав, й перед очима Ярковського скарлючились у смертній судомі бліді пальці з доглянутими нігтями, на яких вгадувались залишки перламутрового педикюру. Лінію ноги в основі великого пальця псувала здоровенна гуля. Шкіра на ній всохла й порепалась. Набряклі п'яти вкривав шар воскової жовтизни і зелена муха повзла по цій жовтизні, уособлюючи перемогу безупинного процесу життя над окремим фактом смерті.

За два метри від ніг повішениці тьмяно блищало скло серванту. За всіма законами чотиривимірного світу ноги, капець, нігті і гулі мали віддзеркалюватись у цьому склі. Проте не віддзеркалювались. Там, натомість, віддзеркалювався куполоподібний зелений абажур з мереживною оторочкою. А ще стіл і вузька кришталева ваза на ньому. Ваза з абсолютно недоречними й надлишковими своєю хамською пишнотою орхідеями.

– Розалія, донька біржового махінатора Казимира Людоцького і професійної ворожки Адріани Мінцель, знаної на Привозі як «Кришталева Куля», – озвалось розумне згущення.

– А хто ж її повісив?

– Сама повісилась. Хворіла на рак.

– Бадильне видовище, – широко поцінував Ярко́вський, забувши, що його голова все ще м'яка і підвладна зрадливим трансформаціям. Мстиве згущення пхикнуло і голову знов роздуло. Рот витягнувся в непристойну рідкозубу щілину, очі розїхались. Тіло доньки біржового махінатора опинилось поза оглядовими можливостями роздвоєного зору. Ярко́вський уявив, як це виглядало б для стороннього глядача й смикнувся. Драглі у його голові відчайдушно завібрували разом з оболонкою.

– Стежка починається в серванті, а закінчується будь-де, – прошелестіло крізь вібрацію розумне згущення.

Кімната змінила свій вигляд. Тепер на стелі не було ліпнини. Плями також пощезали під шаром бездоганно накладеної сніжно-білої фарби. Зі стелі звішувалась люстра з ограниченими підвісками. Шафранового кольору стіни прикрашали оправлені у білий багет натюрморти з шоколадним тлом. Лише сервант залишився на своєму місці. Його скло все ще віддзеркалювало оторочений абажур.

До серванту підбігла дівчина-підліток у джинсах бузкового кольору. Хвостик її темного волосся стирчав над застібною бейсболки. Дівчина зняла з верхньої полиці знайому Ярко́вському шабатурку, присіла на краєчок дивану і почала вивчати її вміст. Вона щось виймала звідти, але що саме, годі було роздивитись. Промені світла, які линули від вікна, запа-

лювали веселкові лабіринти на перламутрових пластинках, обличчя дівчинки вкривала маска межової зосередженості.

– ...девочка бредила Абендландом, Закатной Землѐй, средневековой Европой, – долинув з іншого кінця Всесвіту хрипливатий голос Балтера. – Всѐ выясняла о своих предках, о родовых линиях, старших ветвях, младших ветвях, да... В одиннадцатом классе сочинила легенду о своём происхождении от каких-то баронов Ейгендорфов, кажется... Или Ойгенбергов, что-то сугубо тевтонское, я уже точно не вспомню. Поступила Илоночка на немецкую филологию, дополнительно изучала скандинавские языки. Через интернет. Талантливая была девочка, исключительно талантливая. Много переводила с немецкого, шведского, норвежского...

Голос гаснув. Кімната знову змінила свій вигляд. Замість натюрмортів на шафранових стінах виникли абстрактні композиції у саморобних рамах. Місце люстри заступила ажурна металева конструкція, всяяна світлодіодами. Загорнута в махровий халат брюнетка підпалювала встромлену у бурштиновий мундштук сигарілку. Напроти, у глибокому кріслі, вільно розкинувся бородатий дядько. Він щось пояснював брюнетці. Голосу бородатого спочатку не було чути, відтак звук впав наче зі стелі, роздрібнений відлунням.

– Ти, Оленко, нагадуєш мені кельтський рунічний хрест, – каже бородань. – В тобі переплелись протилежності: банальний католицький криж і чортове колесо ліберальної химери.

– Я же просила тебе: не называй меня Ленкой, – голос брюнетки тече до м'якої голови Ярковського, наче теплий крем, застигає в ній жирними краплями, лоскоче драгли. – Я не Ленка, не Алёнка, я – Илона. Так трудно запомнить?

– Оленка, Илонка – all the same ⁶, я ж не про те, – праривить своє бородань. – Я про дивні гібриди. Ти відчуваєш себе аристократкою, а працюєш у ліберальному виданні з людьми, які зневажають фундаментальні цінності, віру та гідність твоїх предків. І все ніби нормально, це тебе не пригнічує.

– А с какого перепугу это должно меня угнетать? – Илона видихає в бік співрозмовника хмарку диму. – Мои коллеги воспитанные люди. Никто не оскорбляет моих предков. Не вижу противоречия и поводов для внутреннего конфликта.

– Зато я бачу, – запевнює бородань. – Для мене Європа є невичерпним резервуаром Традиції, дорогоцінною скринцею сенсів і змістів. Якщо ти аристократка, ти маєш це відчувати. Адже саме аристократія є хранителем духовних первнів європейської цивілізації. А ти крутишся у червоному колесі. У кублі руйнівників і циніків, які вклоняються грошам та успіхові. У ліволиберальній химері так званого «прогресу».

– «Левولیберальная химера»? – посміхається Илона. – Вот и поговорили... Быстро же ты сполз на политику. Мы сегодня начали с каинитов и ересиологов, с Августина, Мейстера Экхарта и Эрфорда, а теперь о чём говорим? А эта

---

⁶ Без різниці (англ.).

пошлая термінологія ультраправих, цей лай на прогрес. Мені нудно.

– Тобі цікавіше говорити про громадянське суспільство, про інфляцію антропологічних визначень і таке інше? Ти ж спадкоємиця шляхетної крові, ти в Бога віриш. Я розумію, що вся та твоя культурна тусовка зорієнтована на світові ліберальні клуби. В культурі і мистецтві у них монополія. Я розумію. Але ж тут, зі мною, ти можеш бути тим, ким ти є насправді, ти можеш бути баронесою, а не перекладачкою з глобальної на хутірську.

– Это ты ничего не понимаешь, – Ілона мружиться на співрозмовника крізь повільну хмарку сигарного диму. – Я завжди баронесса. В любых раскладах. А ты примазуєшся к людям, для которых всегда будеш плебеем, начитавшись Еліаде і Генона. Ты нудний сорокалетний книжный мальчик.

– Я тебе не ображав... – починає бородань, але що він там каже далі і якими аргументами контратакує, Ярковському почути не виходить.

Навколишнє смикнулось, розумне згущення зашипіло гадюкою. Звуки і контури потонули у сірих пасмах туману. Над очима еспера виник різкій пульсуючий біль.

«Ми платимо за вхід на виході», – згадав Ярковський слова Наставника і вирішив, що така розкішна реконструкція варта кількох годин головного болю. З іншого боку, він не

побачив нічого, що прояснило би обставини вбивства Ілони.

Майже нічого.

«Але ж це лише перший крок», – нагадав він собі і розумному згущенню, яке зачалося у повільно твердіючій голіві. Як завжди після мандрів у петлях ввійманого часу йому нестерпно хотілось солодкого. Плитки білого шоколаду, а краще великого шматка київського тарту.

– Саша, с тобою всё в порядке? – Балтер стривожено заглядав йому в очі. Високо над ними, під самою стелею, нестерпно дзижчала прибудна бджола. Певно також мріяла про солодке.

– Всё о'кей, Антей Маркович, всё путём, – Ярковський намагався сфокусувати зір на перламутрових пластинках шабатурки, знову відчути укорінюючий подих *того холоду*. – Роза Казимировна, да... Что ж она так?

– Ты о чём? – насторожився Балтер.

– Женщина определённо была со вкусом, а повесилась в таком кабацком платье.

– Кто тебе сказал? – у Балтера почервоніла шия, а за мить і все обличчя.

– Что?

– *То, что* Роза Казимировна повесилась, – Антей Маркович вимовляв кожне слово окремо і виразно, немов підкреслюючи його. Ярковський уявив, як у школі він цим відточеним інтонаційним підкресленням напружав учнів: «Вася, тебе «два» за домашнее задание!»

– Догадався.

– И про платье догадайся?

– Да.

– Не темни, Саша... Я понял, – старий обома руками оперся на сервант. На Ярковського він тепер дивився крізь відображення у склі. – Ты начал самостоятельно собирать информацию о нашей семье.

– Вы же сами просили расследовать это дело.

– Убийство Илоны.

– Да.

– Но я не просил вытирать пыль со скелетов в семейном шкафу. И не просил тревожить... – Балтер зробив паузу, немов би вирівнював дихання, відтак продовжив з вимогою в голосі:

– Кого именно ты спрашивал о нас? Миру Борисовну, эту старую гэбэшную крысу?

– Я не знаю никакой Миры Борисовны.

– Тогда...

– А вы вспомните, Антей Маркович, почему обратились именно ко мне.

– Ты хочешь сказать... – Балтер різко повернувся, впіймав погляд Ярковського. – Эти твои способности...

– Именно это я и хотел вам сказать, – еспер не відвів очей. – Эффект Ярковского. Но не Ивана Осиповича, а, как говорили в древности, вашего покорного слуги ⁷.

---

⁷ Ярковський має на увазі свого однофамільця вченого Івана Ярковського

– Так ты... видел, как вешалась Роза Казимировна?

– Донька Кришталевої Кулі, – перейшов на українську *ре-конструктор*.

– Что?

– Да так, ничего, – Янковський нарешті відчув, що його охоплений болем мозок знов закутий у твердий надійний череп, і рішуче відкрив шабатурку.

«Упс!» – пискнуло розумне згущення.

У шабатурці було порожньо.

(жив у ХІХ ст.), відкривача астрофізичного «ефекту Янковського» – появи слабого реактивного імпульсу за рахунок теплового випромінювання нагрітої Сонцем поверхні астероїду, що прискорює його рух.

3

Спочатку він не зрозумів, звідки приходять думки другого типу. Не думки-образи, а думки-голос. Вони зашелестіли крізь вуличний шум відразу після того, як повз Ярковського прогуркотіла багатоколісна фура з білими зірками на велетенській коробці кузова.

«И зачем я обрезала волосы? – запитав голос. – Говорили же мне: не надо. А я, дура, обрезала. На сорок сантиметров. А теперь они мне мешают. Их нет, а я их чувствую на плечах, на спине. Зараза. Их же нет. Это ж надо быть такой душой...»

Спочатку Ярковський запідозрив огрядну жінку з розпухлими ногами і двома потертими пластиковими пакетами (логотип BMW, ядуче-фіолетовий колір), з яких стирчали зелені стрілки цибулі й ледь прив'ялі ревеневі патички. Але огрядна була аж надто сконцентрованою – вона крутила головою, збираючись перейти вулицю. Наступною кандидаткою стала висока дівчина, що стояла під навісом автобусної зупинки. Фарбована білявка. Коротко стрижена. *Цибата* у найсексуальнішому значенні цього слова.

Дівчина відчула його погляд.

«Какого... ты на меня вылупился, урод?»

Вона. Ярковський всміхнувся.

«Шо ты лыбишся?»

Ярковський пройшов повз цибату. Зараз голос замовкне.

Замовк.

«Не ведись, це фейк, – наказав він собі. – Адже великий і непомильний Северин Солтис колись сказав тобі, що телепатія неможлива. Сказав як відрізав й ніколи потім не спростував свого твердження. Не можна ставити під сумнів слова Наставника. Горе маловірним. Навіть якщо весь світ усіма голосами зовнішніми і внутрішніми волатиме протилежне його словам – не вір світові. Тим більше, що тест з картами Зенера ти провалив ⁸».

Він вдихнув літнє повітря на повні груди, закинув голову і примружився на підсвічений сонцем край веселої хмари. Ранковий серпанок сповз з обрію, zenit наситився різким ультрамарином. Небо сьогодні було відвертим, воно наче забуло про маскувальну блакить й натякнуло на свій істинний колір – чорно-космічний колір безодні. Сонце не відставало від неба – ярилисте, безжально-біле, воно сердилось на хмари, що заважали древній зірці панувати над небесною прірвою.

Ярковський відчув владний настрій світила, принагідно згадав про озонові діри й нирнув під парасольки літнього кафе. Зрештою, це не було втечею. Саме тут, на заставленому круглими столиками і екзотичними рослинами літньому майданчику, він призначив зустріч дівчині, що жила у неті під ніком Саня.

---

⁸ Тест з картами Зенера – перевірка на володіння телепатією (коли реципієнт обирає ту ж карту, що й віддалений транслятор її образу).

Наразі вона була єдиним відвідувачем. Дівчина з пісні Арбеніної. «Твои рваные джинсы и монгольские скулы». Так і є. Джинси склалися з небагатьох ниток поміж дірками, а вилицям позаздрила б кожна з Чингизових наложниць. Нogi Сані трохи не дотягували до модельного канону, проте в усьому іншому вона була чемпіонкою. Її тонкі, прикрашені вузькими перстнями пальці граційно («балетно» – визначив небайдужий Ярковський) ковзали поверхнею планшету, хентайська чолка і кольорове тату під правим вушком підкреслювали лінію шиї. Саме вона хвилювала його уяву. Під тонким оксамитом шкіри проглядались блакитнуваті русла. Таку прозорість еспер вважав надбанням натур надзвичайно витончених і мистецьких. З вихованок Солтиса він виділяв саме Саню. Й не лише за її талант.

Сьогодні вроду дівчини не приховували ані шарфики, ані хустинки, ані заклепані сріблом і сталлю шкіряні нашійники.

Як добре, подумав Ярковський, що вона не засмагає.

– Ты любила холодный обжигающий виски, – процитував він, огинаючи її столик.

– Чё? – зауважила чужу присутність Саня.

– Не слушаеш Арбенину?

– Мамашка слушает.

– Зрозумів, – Ярковський сів напроти дівчини, кинув барсетку на порожній стілець й підізвав офіціантку. – Америка-но.

– Два? – офіціантка поклала на столик меню.

– Мене фреш, – відірвалась від планшету Саня. – Яблочно-сельдереевий.

– Яблучно-селеровий, – переклав еспер, помітивши розгублений погляд офіціантки, відтак кивнув на планшет:

– Статусний гаджет.

– Ага, – підтвердила дівчина. – Экран сапфировый. И вообще. – Вона зустріла його погляд твердим спокоєм сірих очей. – Зачем вызвал?

– Є для тебе робота.

– Робота?

– Тобі сподобається.

– Невже? Минулі рази мені чомусь не дуже подобалось.

Ярковський давно помітив, що Саня переходить на рідну мову відразу, як тільки розмова обертається до неї конкретним боком. Він також підозрював, що вона спілкується англійською і німецькою, проте перевірити нагоди не випадало.

– Я тут взявся допомогти знайомим.

– Розслідування? – Саня зробила великі очі; в розмовах з еспером вона час від часу невмотивовано сповзала на хохми; Ярковського це дратувало.

– Щось типу того, – спохмурнів він.

– Так «типу того», чи розслідування?

– Нумо я тобі розповім все послідовно, – він зручніше вмотився на стільці.

– Спробуй, – дівчина з пісні ледь схилила голову на ліве

плече; на фатальній шиї виникла не менш фатальна бганка.

– Ти щось чула про салон Вержо? – Ярковський поклав на стіл сигарети й заходився шукати запальничку.

– Вержо? Це ресторан?

– Ні, це салон.

– Салон краси?

– Ні, не салон краси, – Ярковський нарешті знайшов запальничку. – Це класичний салон, як у Франції дев'ятнадцятого століття, як в романах Пруста, розумієш? Ти Марселя Пруста читала?

– Пробел в знаннях, – Саня й собі витягла «слімки». – Я не читала Пруста, нічого не тямлю у дев'ятнадцятому столітті і в тих класичних салонах. Щось колись чула, але все воно в білому тумані. Розтлумач мені, безграмотній дівці.

– В салонах збирається запрошене товариство на такі собі посиденьки, щось типу квартирників. Обговорюють різні теми, слухають живу музику, проводять літературні читання, потім вечеряють.

– Запрошене товариство? – вишкірила рівнесенькі зубки Саня. – А, ну понятно. Грёбаное высшее общество. Снобы и снобихи.

– Ти все правильно зрозуміла, – кивнув Ярковський, припалюючи «аль-капоне». – Господинею цього великосвітського салону була така собі Пелагея Вержо, донька радянського адмірала, меценатка, світська левиця, дружина крутого бізнюка...

– Була?

– Саме так, – він видихнув у напрямі, протилежному розташуванню Сані, хмарку ароматного диму. – Була. Але я обіцяв розповісти про все послідовно.

– Вибач.

– Нічого.

Ярковський примружився на біло-безжальне сонце, почав розповідати:

– Салон Вержо збирався двічі на місяць, по суботах. Кожного разу заздалегідь, у фейсбучній групі, оголошувалась тема чергового зібрання. Хтось із запрошених читав реферат з оголошеної теми, а ще на вечірку запрошували музикантів. Восьмого травня минулого року тема була історична. «Любов і смерть королеви Барбари». Позаяк королева Барбара була литовського походження, запросили відомого музиканта з Литви Альгірдаса Шимойнаса. Дуже відомого музиканта. В тому салоні все було hi stage. Реферат про королеву зачитала не хто небудь, а Варвара Радзивіл, її далека родичка...

– Родичка королеви? – сірі очі спалахнули. Але не цікавістю, а радше ревністю.

– Так, – підтвердив Ярковський.

– Звідки в Україні родичка королеви?

– Рід Радзивілів дуже розгалужений. Я дивився у Вікіпедії. Ця Варвара з так званої «несвізької лінії». – Син нумізмата ретельно, з закутом, загасив «аль-капоне» на вологому

денці попільнички. – Її, до речі, назвали Варварою саме на честь королеви Барбари.

– А коли та жила?

– П'ятсот років тому, у шістнадцятому столітті. На ній одружився польський король Сигізмунд Август. А його мати королева Бона вважала одруження монарха на підданій мезальянсом. Прикрою недоречністю. Старенька Бона була з роду Сфорца. Вела свій родовід від сенаторів і консулів Стародавнього Риму. Причому без понтів, реально. Але з родинною мораллю в них були проблеми. В тій італійській сімейці усі всіх труїли. От Бона і травонула Барбару. Там ціла історія, три тонни романтики та любовних пригод. Але мова не про те. Восьмого травня все спочатку йшло за сценарієм. Варвара прочитала реферат, відповіла на питання, Шимойнас виконав замовлені господинею твори Шопена, гості поаплодували, а потім всіх запросили до фуршету. Випили шампанського й декому з гостей стало зле. Важке отруєння. Всього тоді отруїлось шестеро, з них троє на смерть.

– Варвара? – Саня сплела пальці у знак погибелі.

– Вгадала, – кивнув Ярковський. – Варвара Радзивіл і племінниця мого знайомого – Ілона Полоскай. Плюс ще одна жінка. Правоохоронні органи вбивцю не знайшли.

– Хто б сумнівався.

– Хоча чоловік Пелагеї їх мотивував. Дуже конкретно.

– Могли б повісити на когось з прислуги. Там була прислуга?

– Була, – Ярковський сьорбнув кави. – Повісити вони, зрозуміло, намагались, але чоловік Пелагеї контролював офіційне розслідування через своїх людей.

– Вів своє паралельне розслідування?

– Щось типу того. Кажуть, що в нього на фірмі крутий начальник безпеки. Колишній слідак з могутніми зв'язками у ментовці і в СБУ. Там серйозна мотивація. Колишня господиня колишнього салону все ще в комі. Живе на апараті, чекає донорів. Наскільки я розумію, для її чоловіка пошук отруйника впирається не лише в помсту. Йому потрібно знати точну формулу. Хоча б якась надія на те, що знайдеться протиотрута.

– Протиотрута? Півтора роки потому? – скептично гмикнула Саня. – Воно йому нічого не дасть, якщо органи давно уражені й увесь цей час деградували.

– Не знаю, – знизав плечами Ярковський. – Йому видніше. Я не цікавився історією хвороби.

– А саму справу ти бачив?

– Мені дали витяги з неї. Все там дуже дивне. Ніякої конкретики, самі лише припущення. Було п'ять чи шість експертів, але до єдиного висновку не дійшли. Навіть до Німеччини аналізи возили, також без сенсу. Ніхто не може визначити тип отрути, відомо лише, що вона з групи нейротоксинів природного походження. Єдине, що слідчі встановили точно – отруту ввели у пляшку з шампанським за допомогою шприцу. Теоретично це міг зробити будь-хто з гостей

або прислуги. Усього, за виключенням дітей і постраждалих, двадцять три особи. А з постраждалими – двадцять дев'ять.

– До екстрасенсів вони звертались?

– До Загалаєва й ще до якогось румуна. Ті сказали, що джерело зла сховано у минулому. Але нічого конкретного й нікого конкретного. Загалаєв навіть аванс повернув.

– І тоді твій знайомий звернувся до тебе?

– Так.

– І запропонував тобі велике бабло.

– Це робота. Нічого, окрім роботи.

– Наставник попереджав нас, – Саня дивилась кудись повз плечі Ярковського, наче там повисла тінь покійного Солтиса.

– Це корисна для всіх робота. Ніхто не відбирає останні гроші у бідних, Саня. Працюємо на жирного клієнта. На дуже жирного, повір мені. Ми вже з тобою колись це обговорювали. Наставник не забороняв нам заробляти собі на хліб. А ще він благословив нас на протистояння Темряві.

– «Де Темрява і де Світло? В якій бік відкривається брама?» – процитувала давню поему Саня. – Протистояти Темряві... Це все для бакланів, Ярковський. Для бакланів і учнів початкової школи. І ти сам про це знаєш... – вона на мить заплющила очі, а коли вони знов відкрились, сіре в них потемнішало. – Що саме я маю робити, кажи?

– Допомогати мені в *реконструкції*.

– На рахунок старої ролі *дівчинки-помагайки* я зрозуміла. Але, якщо можна, конкретніше.

– Ти повинна знайти серед свідків «маяка»⁹. А ще потрібно буде багато спілкуватись. Розпитувати, акуратно підсаджувати на ритм¹⁰. Збирати інформацію. А може й ще дечого.

– Чого саме?

– Думати, аналізувати.

– Ще що?

– Трошки попрацюєш медіумом.

– ...?

– Ти ж вмієш відчувати *той холод*.

– Я не лізтиму у *петлі*, – Саню пересмикнуло. – Ні-за-що!

Навіть не сподівайся. Краще нарий в ком'юніті якого-небудь голодного екстрасенса.

– Дякую за пораду.

– Прошу.

– Тобі не треба буде нікуди лізти. Мені достатньо, щоби ти відчула залишкові енергії в місцях і предметах.

– Залишкові енергії? – недобро примружилась Саня. –

Відколи це ти перейшов на довбаний страусячий сленг?¹¹

– А як тобі більше подобається: «сліди», «тіні»?

– Наставник казав «тіні».

---

⁹ «Маяком» професійні медіуми називають людину, яка має нереалізований дар спілкування з іншими вимірами буття.

¹⁰ Підсаджувати на ритм – непомітно для людини вводити її в стан легкого гіпнозу через синхронізацію ритмів дихання та повторення кодуєчих фраз.

¹¹ «Страусами» окултисти і містики презирливо називають самодіяльних екстрасенсів, з яких чи не дев'яносто відсотків виявляються більш або менш вправними аферистами.

– Гаразд, *тіні*.

– У моєму виконанні, пане Ярко́вський, тіні дорого коштують, – дівчина відкинулася на бильце стільця, по-котячому потягнулася усім тілом.

– Оце вже ділова розмова, – посміхнувся син нумізмата. – Отже, почнемо зі списку присутніх восьмого травня. До речі, саме восьмого травня тисяча п'ятсот п'ятдесят першого року померла королева Барбара. Нічого випадкового.

– Маєш список в електронній формі?

– Ні, лише на папері, – Ярко́вський витягнув блокнот.

– На папері! – хмикнула Саня. – Чому не на глиняних табличках?... Забий, – вона великодушно махнула рукою. – Я потім собі на планшет сфотоаю.

– Але спочатку ми пройдемо по фігурантам.

– Авжеж, пройдемо, – дівчина підозріло легко погоджувалась на всі напруги.

– У списку двадцять дев'ять осіб. Перший номер, зрозуміло, хазяйка салону Пелагея Дмитрівна Вержо, тридцяти дев'яти років, удруге заміжня, має двох дітей від чинного шлюбу...

– Блондінка?

– Ні, не вгадала. На фотках чорна як ворона... Вона ж перша зі списку постраждалих. Досі у комі, на апаратах.

– Номер другий...

– ...її чоловік, авторитетний бізнесмен та знаний меценат Микола Григорович Осинський, п'ятдесят шість років, спон-

сор салону.

– Я про нього чула. Олігарх.

– Ну, до справжнього олігарха дядько поки що не дотягує. Радше – зародок олігарха. Швидко зростаючий будівельний бізнес плюс вельми перспективна мережа промтоварних маркетів плюс франшиза брендів побутової хімії. Микола Григорович двічі балотувався в нардепи, має зв'язки серед політиків. З підозрілою регулярністю перемагає на будівельних тендерах. За офіційною інформацією, адміральську дочку Микола Григорович любить по-справжньому, був шокований тим, що з нею сталось, безвідмовно оплачував лікування усіх постраждалих і тут, і за кордоном, фінансував паралельне розслідування та роботу есперів.

– А за неофіційною інформацією?

– За неофіційною саме він фінансуватиме й нашу з тобою роботу.

– Ок, – на мить наморщила чоло дівчина. – Зрозуміла.

Третій номер?

– Музикант з Литви Альгірдас Шимойнас. П'ятдесят два роки. Європейська знаменитість, лауреат і дипломант міжнародних конкурсів. Зараз у світовому турне. Поза підозрою.

– Не наш клієнт, – підтвердила Саня, подумала й додала:

– Радше за все.

– Номер четвертий, – вів далі Ярковський, – найсправжнісінький граф Ондор Кароль фон Белер-Бозо, громадянин Австрії. Живе в родовому замку, доктор історії та мистецт-

вознавства, колекціонер живопису та антикварних авто. Експерт престижних аукціонів. Приятель кількох колишніх президентів та прем'єр-міністрів. Кавалер іспанської версії ордена Золотої Руни. Сімдесят два роки.

– Дідуля.

– Не поспішай з висновками, тому що під п'ятим номером в мене значиться чарівна юна гьорлфренд його світлості, записана у переліку гостей під ім'ям Кімі. Неповних дев'ятнадцять років, фотомодель, фатальна красуня. Себто, Ондор Кароль зовсім не дідуля, як щойно ти зволила його обізвати, а той ще мачо. Могутній орел.

– Має бабло на віагру, – знизала плечима Саня. – А прізвище у гьорлфренди Кімі є?

– Звісно, що є. За паспортом графська дівчина зовсім не Кімі, а така собі Твердохліб Катерина Іванівна, уродженка міста Вінниці.

– Ця шампанського не пила.

– Як ти здогадалась?

– Тут гадати не треба. Провінційні фотомоделі промиваються водочкою.

– Ти знову вгадала. Якщо вірити записам Балтера, графська лялька того вечора виступала по міцним напоям.

– Ну й хрін з нею... Хто там далі?

– Шостий і сьомий номери. Доповідачка Варвара Володиславівна Радзивіл та її подруга Ілона Ігорівна Полоскай.

– Вони що, як пара записані?

– Уяви собі.

– Ні фіга собі... Лесбійки?

– Не доведено. Відомо, що вони були подругами, двічі разом відпочивали у Греції і в Чорногорії, мали багато спільних знайомих і друзів як в реалі, так і в соцмережах. Обидві незаміжні. Варвара була набагато заможнішою за Ілону, але це їм, судячи з усього, не заважало. Померли вони приблизно за двадцять-двадцять п'ять хвилин після споживання шампанського. Паралич дихальних органів. Свідки кажуть, що обидві помирили болісно. Варварі ледь виповнилось тридцять один, Ілоні – двадцять вісім. До речі, Ілона записана в офіційному гостьовому переліку не як «Полоскай», а як «Ойгендорф». Ні більше, ні менше.

– Якби в мене було прізвище Полоскай, я би теж щось з тим робила. А звідки вона взяла таке погоняло?

– Її дядько Антей Маркович стверджує, що Ілона сама придумала своє аристократичне походження. Називала себе баронесою ну й все таке... фентезі.

– І щільно тусувала з Радзивіліхою, – примружилась Сання. – Грьобнута була дівка. На всю голову.

– Про покійників або добре, або...

– Далі.

– Номер восьмий – відома естрадна співачка Ліна Бурис, вона ж, за паспортом, Соскіна Неоніла Борисівна, двадцять шість років.

– Чула. Попса кончена.

– Під дев'ятим номером її чоловік – Мехмед Магачханогли, бізнесмен з Азербайджану. Має два паспорти – азербайджанський і турецький. Повних сорок років. Пані Соскіна його третя дружина, дві попередні також були з України. Десятим номером значиться цілий козачий отаман Павло Семенович Каймак-Сагайдачний, а одинадцятим – його дружина Ніна Олександрівна. Степові жителі, колхозани, але доволі заможні й не без родословної. Предки пана отамана та його дружини мали російське дворянство і родичались з гетьманами. Їх уперше запросили до салону. Дванадцятий номер без пари. Історик, професор Володимир Євстахійович Ципорин. Удівець, майже сімдесяти років, автор статей про українських Радзивілів. Далі йде богемна парочка – номери тринадцятий і чотирнадцятий – письменник і журналіст Данило Костик та його дружина-журналістка Маріанна Костик. Письменникові сорок п'ять років, дружина на дванадцять років молодша. Бездітні, працюють у редакції журналу «Бур».

– Уперше про такий чую.

– Це чоловічий щомісячник із сильним андеграундовим нахилом.

– При сильному нахилі дах їде.

– Все можливо, – не став сперечатись Ярковський. – Маріанна Костик – одна із шістьох отруєних. Їй пощастило більше за інших, токсин не вплинув на парасимпатичну систему й не призвів до паралічу. Тепер вона майже здорова,

проте має залишкові проблеми у вигляді безсоння, ангіоспазмів та частих нервових зривів. Далі в нас ще одна подружня пара (№№ 15–16): Антін і Наталія Вілігжаніни, менеджери шоу-бізнесу тридцяти восьми й двадцяти трьох років. Постійні відвідувачі салону, неодноразово читали там доповіді. Під сімнадцятим номером значиться вельми поважна персона, ректор приватного університету, академік Роман Васильович Безсторонній, а під вісімнадцятим – його дружина Лада Георгіївна Безстороння, ще одна жертва фатального шампанського. Померла практично миттєво.

– Скільки їй було років?

– Повних тридцять два. Вона молодша... тобто, пардон, була молодшою за чоловіка майже на тридцять років.

– Віагра рулить, – скривилась Саня.

– Ти, бачу, сьогодні зовсім без настрою.

– Просто не люблю, коли молоді дівки шлюбляться зі старими козлами.

– Ти екстремістка, Саня, – скрушно похитав головою Ярко-ковський.

– Думаєш? – вилицювате обличчя несподівано розплилось у хитрій посмішці. – Хто там дев'ятнадцятий?

– Письменник-фантаст, поет і, за сумісництвом, фахівець з питань геральдики Федір Андрійович Бусурманко. П'ятдесят шість років. Лауреат літературної премії «Золотий Дракон» за найкращий пригодницький сюжет. Багаторічний друг родини Осинських-Вержо, ветеран їхніх салонних тусо-

вок. З ним, як завжди, була його дружина Антоніна, сорока років, домохазяйка. Вона є останньою жертвою, на сьогодні перебуває в комі. Під двадцять першим номером значиться поетеса Маргарита Петрівна Гжесь, незаміжня, член Спілки письменників, авторка двох десятків поетичних збірок. Дуже популярна в колах викладачів літератури середнього і старшого віку.

– Гжесь? – перепитала Саня. – Я її по телевізору бачила. Така божевільна бабця в окулярах, щось теревенила про духовність. Я так розумію, ця Вержо зібрала цілий звіринець.

– У переліку гостей ще дві подружні пари. Перша – художник-баталіст Володимир Воронюк та його дружина Олена. Володимир написав діараму якоїсь древньої битви, де, серед інших, зображено Миколу «Чорного» Радзивіла, брата королеви Барбари. Олена – художниця-керамістка, робить таких прикольних птахів, я їх на її сайті бачив. Друга пара – бізнесмен і меценат Анатолій Олександрович Сахневич та його благовірна Юлія Стефанівна Сахневич-Пшеладовська, колишня оперна співачка. У вісімдесятих роках, якщо вірити приміткам Антея Марковича, була чи не примадонною у столичній опері та фавориткою одного з членів Політбюро ЦК КПУ. В тогочасних театральних колах Юлю Пшеладовську як чуми боялись, а після розвалу СРСР з опери попросили. Таке от, Санька, висшеє общество. Всі пасажири з цієї четвірки у поважному віці, жодних нелюбих тобі вікових мезальянсів. На цьому перелік гостей вичерпано, усього

маємо двадцять п'ять позицій.

– Ще прислуга.

– І охоронець.

– ...?

– По персоналіях: Наталія Сліденко, кухарка, тридцять п'яти років, неодружена, Яна Павловська, покоївка, двадцяти трьох років, неодружена, Богдан Мерега, запрошений офіціант з ресторану «Риба Аврора», двадцяти шести років, також неодружений. Антей Маркович підозрює, що цей пасажир гм... АС/ДС, так би мовити ¹². Й, нарешті, охоронець і шофер пана Осинського Гурген Гаїн, серйозний такий чоловік, action man з великим і різноманітним досвідом роботи у спецпідрозділах та правоохоронних структурах, п'ятидесяти трьох років.

– Одружений?

– Чомусь це в мене не занотовано, – Ярковський пролистав блокнот, марно шукаючи запису про сімейний стан Гаїна. – Упс. Можливо я провтикав, коли переписував... До речі, ця обслуговуюча четвірка першою потрапила під ментовські підозри. Типу ненависть бідних до багатих. Універсальна мотивація. Сліденко з Мерегою одразу затримали й змушували підписати зізнання. Але Осинський всю цю лажу переграв, дав їм адвокатів-ротвейлерів й ті відмазали обидвох ще на стадії досудового слідства. Павловську також пі-

---

¹² У даному випадку Ярковський натякає не на перемінний/постійний струм, а на бісексуальну орієнтацію.

дозрювали, мовляв, ревнувала господаря до жінки, того вечора крутилась на кухні. Але й ця їхня лінія зайшла в глухий кут. Павловська мала нареченого, а Осинський категорично заперечував зв'язок з покоївкою. Антей Маркович у примітці додає, що Павловська півроку тому вийшла заміж й нині щаслива молода родина очікує на поповнення. Я бачив фото тієї Павловської. Страшененьке чудо, вуха, як сибірські пельмені. Не можу собі уявити, щоби Осинський на таке спокусився.

– Ти багато чого не можеш собі уявити.

– Зате міцно сплю.

– Отже, невтішний Микола Григорович прагне знайти справжнього вбивцю? – підсумувала Саня. – Багатенький буратіно затявся?

– Так, принаймні, виглядає.

На деякий час потік питань вичерпався. Ярковський використав паузу, щоби допити холодну каву.

– Цікаво, чому Загалаєв сповз з теми? – відновила потік дівчина.

– І мені цікаво.

– З його досвідом... – Саня закотила очі.

– Власне.

– Значить, там якась лажа. Якесь хитре запаadlo.

– Не виключено. Але ж тим цікавіше.

– Щоби та твоя цікавість нам боком не вилізла.

– Рано чи пізно.

– Не грайся у фаталіста.

На відверте хамство Ярковський вирішив не реагувати. Зрештою, іншого медіуму йому не знайти.

– А що там з рештою підозрюваних? – Саня відчула його невдоволення і повернула з рефлексій на конструктив.

– Слідчі, якщо вірити приміткам Антея Марковича, на якомусь етапі підозрювали фантаста і художника. У творах Бусурманка знайшли сюжет з отруєнням, а в художника першою освітою виявилось щось, пов'язане з фармакологією. Ну вони й проробляли версії. Рили в різних напрямках, відробляли бабло Осинського. Проте ані мотивів, ані речових доказів знайдено не було. Їх навіть не затримували.

– Я на місці слідчих придивилася б до жінок, – раптом заявила Саня. – Особливо до старих заздрісних гримз. Наприклад, до тієї маразматичної Маргарити або до відставної примадонни. Отруєння – чисто жіночий спосіб убивства.

– Детективи читаєш?

– Не без того, – кивнула Саня. – О, слухай, в мене виникло не по темі питання.

– Щодо суми твого гонорару?

– Ні, пане Ярковський, не щодо суми. Який ви все ж таки меркантильний... Мені цікаво, чому Шимойнас грав саме Шопена?

– А я знаю чому, – заявив син нумізмата. – Ванда з Радзивілів була його коханкою.

– Чиєю?

– Шопеновою.

– Он як, – гмикнула Саня. – А ці Радзивіли усюди відмітились. Зачьотна сімейка.

– Розгалужений рід, – погодився Ярко́вський. – Якщо дозволиш, дам тобі оперативну пораду. Думаю, тобі треба почати з охоронця.

– Справді так думаєш?

– Гаїн – профі, навчений все підмічати, тримати під наглядом ситуацію. Антей Маркович написав, що в момент отруєння й до того Гаїн постійно перебував у залі. Міг щось підсвідомо зафіксувати, краєм ока. З іншого боку, військового тобі легше буде підсадити на ритм. Він має бути гіпнабельним, його ж роками вишколювали на виконання наказів.

– Це все теорія, пане Ярко́вський, – зауважила дівчина і останнім великим ковтком допила свій фреш. – А на практиці військові бувають різними. Є такі, що підсаджуються без проблем, а є й такі, що взагалі не підсаджуються. І виходить з усього того підсажування один лише попандос.

– Ну, мала, ти на цьому краще розумієшся. Тобі й карти в руки.

– Якщо так, – хвилину поміркувавши, неквапно почала Саня, – то, виходить, назріло питання про гонорар. До речі, від суми залежатиме, чи пробачу я тобі звертання «мала».

Ярко́вський назвав їй суму і вона йому пробачила.

4

*[№ 29- Гаїн Гурген Давидович, 53роки,
військовий пенсіонер, особистий охоронець
ОсинськогоМ.Г.]*

В Сані від сидіння по-турецьки затерпи ноги. Але в цьому кальян-кафе інакше не сядеш. Тісна кабінка, жовті мати, подушки, низька стеля, погана витяжка, яблучна задуха. Від густого диму та економного освітлення все навколишнє безнадійно нирнуло до напівтемряви. На трьох квадратних метрах розкинув свої обіцяючі володіння маленький емірат дешевого інтиму. Вже й не розібрати, чи це вона затигла сюди Гаїна, чи він її.

Сані вдалось підсадити його на ритм ще на вулиці. Просто посеред вуличного шуму та брудної музики з тютюнового кіоску. Три хвилини беззмістовного ритмічного муркотіння і відставний підполкан почав гратись з нею в обнімашки й гнати якусь пургу про пустелі Афганістану, перевал Саланг, ущелину Панджшер та якогось польового командира на ім'я Ахмад Шах. У цьому імені було аж два зручні видохи (дві літери «х»), тому Саня заходилась муркотіти в плече Гаїну: «ахмадшахахмадшах...» Відтак їм обом одночасно захотілось східної екзотики.

Тепер Гурген Давидович потужно, на всі легені, димів ку-

рильним пристроєм, сьорбав перно й далі теревенив про свої подвиги. Цілком можна було переходити на глибший рівень. І вона почала. Ковтнула трохи анісової горілки і підсунулась ближче до Гаїна, так, щоби він дивився на кришталевий кулон у вирізі її кофточки. Кирпатий густобровий охоронець мав малорухливе обличчя. Лише широкі ніздрі його носа, що нагадував Сані маленький трамплін, жили своїм окремим, чуттєвим й дуже динамічним життям. Вони наче обмацували димне повітря, виловлюючи з нього молекули найцікавіших запахів.

Ці ніздрі страшенно дратували Саню. Їй здавалось, що вони відчувають її задум, що вона видає себе зрадливими ароматами непевності та шпигунства.

«Якась людина-пес, я прозріваю, – мобілізувалась дівчина. – Як дружина витримує цю його мерзлу морду, ці його гръобані ніздрі?»

– Ты сильный, – ледь чутно прошепотіла вона, вловивши паузу поміж двома бульканнями кальяну, й так само пошепки заспівала:

– В Афганистане, в чёрном тюльпане...

– ...с водкой в стакане мы молча скользим над землёй... – підхопив Гаїн. Щось в «мерзлій морді» почало відтаювати, на чолі розгладилось кілька зморшок, по обидва боки від впертого рота розпружились м'язи.

– ...чёрная птица через границу... – Саня знову впіймала прискорений ритм його серця і в такт цьому ритмові почала

повертати кулон: уліво-вправо, уліво-вправо. Ще й ще раз.

Очі ветерана стали скляними, зіниці звузились.

Тепер дівчина дихала в унісон з людиною-псом, уриваючи видохи на останній чверті. Цей ритм, як завжди, викликав в неї легке збудження. Груди зробились важчими, вібрація сповзла вологою стежкою в самий низ її живота.

– Ты сильный, ты очень сильный, – її слова тепер також попадали в ритм його дихання. – У тебя всё под контролем, всё под контролем. Ты же всё видел, ты всё видел, ты же видел. И ты не виноват, что их отравили, не виноват, совсем не виноват.

– Не виноват, – ворухнулись губи Гаїна, слова вийшли з них разом з димом. З носа-трампліна вирвався дивний звук. Його права рука, що досі цілком мирно спочивала на коліні гіпнотизерки, раптом поповзла до тих територій тіла, які б Саня воліла залишити суверенними. Тим більше, що за давньою звичкою вона зігнорувала нижню білизну.

Дівчина знову замурмотіла: «Не виноват, не виноват, совсем не виноват». Потім зробила суворе обличчя і з чіткою вимовою запитала:

– Кто виноват?

В осклілих очах загустилася тінь. Але з губ не злетіло жодного звуку. Тим часом вперта рука вже подолала опір джинсової спідниці й опинилась зовсім поряд з тією локацією, котру арабські поети доби Аббасидів називали «джерельною аркою насолод». А там все зрадливо вібрувало у передчутті

вторгнення.

– Кто виноват? – Саня підсилила вимогливу інтонацію. – Кто?

– С-сука, – нарешті видихнув він, а холодні пальці руки-дослідниці нахабно пройшли крізь «арку». Розумом вона знала, що в жодному випадку не повинна реагувати на проникнення, але тіло переможно сіпнулось, відповіло густим гарячим вітанням. Вона миттєво відчула, як напружились м'язи пустотливої кінцівки.

– Кто сука? Кто она? – Саня вказівним пальцем почала відбивати ритм на долоні Гаїна. На тій її частині, котру хіроманти іменують «горбом Сатурна».

– Ти с-сука, – прошепотів підполкан.

– Я Тамара, я твоя Тамара, – Саня не припинила відбивати ритм. – Кто виноват? Кто?

– Какая ты в жопу Тамара? – обличчя Гаїна раптом сконцентрувалось, ліва рука стрибнула вперед і шия Сані опинилась у непереборному захваті. – Ты кто, бля, такая? Кто тебя подослал? Говори! Быстро!

– Ты офиге-е-ел? – прохрипіла дівчина, марно намагаючись зазирнути в очі охоронцеві; той унікав її погляду, його права ворушилась в її тілі як ведмідь у барлозі.

«Це ж в мене синці з шиї місяць не зійдуть, – подумала вона. – Прийдеться хусткою замотувати».

– Кто подослал, спрашиваю? – Гаїн трусонув Саню з такою силою, що ледь не зламав їй шию. – Говори!

– Отпу-у-усти, – з останніми запасами повітря видихнула та. – Скажу-у-у...

Охоронець звільнив її шию, натомість вивернув зап'ясток так, що Сані прийшлося обличчям притиснутись до диванної подушки, від якої нестерпно смерділо пральним засобом. Найменший порух тіла викликав больову блискавку, що вискакувала з ліктя й крізь плече вдаряла у шию. Права рука людини-пса вийшла з її тіла, залишаючи там розчаровану, але все ще гарячу пустку.

– Закон вентилятора, – сказала Саня у подушку.

– Что ты гониш, сука?

– Я говорю: закон вентилятора. Где б не гадил, дерьмо всегда попадает в вентилятор.

– Ты мне не гони. Ты говори, кто послал, – дівчина відчула, як щось тверде – певне коліно Гаїна – боляче натиснуло їй на ногу. Одночасно його рука (тепер вже ліва) задрала їй спідницю.

– Гага северная птица, она мороза не боится, – заторохтіла вона крізь біль і подушку. – И может на лету... Ай! Ну ты и садюга, дедушка...

– Мудель гнойный тебе дедушка, – зауважив охоронець. Він хотів щось додати, але цієї миті до кабінки заглянула дівчина-офіціантка.

– Що тут... – почала вона, побачила Саню у непристойній позиції, верескнула і щезла.

– А я скажу... Ай!..що ти мене... Ай, гадство!..гвалту-

вав... – пообіцяла Саня.

– Скажеш, скажеш, – Гаїн зірвав її з матів і виштовхнув з кабінки. – Тільки не здесь, в другом месте скажеш...

*[№ 2- Осинський Микола Григорович,
бізнесмен, спонсор салону Пелагеї Вержо та її
чоловік, 56років]*

Компанія Осинського називалась ПП «Адмірал», її офіс займав два горішні поверхи пафосного будинку у центрі міста. Вже у вестибюлі, на підході до ліфту, охоронці запропонували Ярко́вському показати паспорт. Друга лінія контролю зустріла його на порозі офісу. Кремезний сек'юриті чатував за дверима ліфту, агресивно помахуючи неприємним на вигляд пристроєм. Він запитав про мету візиту, провів пристроєм уздовж живота, плечей і стегон Ярко́вського, поплескав його штани, щось буркнув собі в комір, відкрив скляні двері. За ними еспера зустріла білявка з очима мисливця.

– Прошу йти за мною, – мовила вона низьким голосом, хитнула стегнами й, наче подіумом, рушила коридором з дверима без номерів і табличок. Ярко́вський прикипів очима до її високих підборів. Білявка вміла пересувати ноги, майже не згинаючи їх у колінах, а вирізи на її спідниці з кожним кроком відкривали все більш інтимне й мерезивне.

Білявка відкрила двері, що нічим не відрізнялись від десятка інших, хтиво посміхнулась Ярко́вському і він побачив приймальню, над якою панувала синьо-срібляста монумент-

тальна споруда у стилі «Зоряних війн». За нею, наче капітан зорельоту за командним пультом, сиділа жінка у стилі шестидесятих.

– Микола Григорович обов'язково прийме вас, але зараз у нього відвідувачі. Доведеться трошки зачекати, – жінка за пультом глянула на білявку. – Евеліна, зроби Олександровичу чай.

– Який будете пити? – В це просте питання білявка вклала стільки бек-граунду, що у мозку Яркового мимовільно запрацював генератор еротичних фантазій. – З бергамотом, коріандром, корицею?

– А каву можна?

– Можна, – кивнула Евеліна після блискавичного обміну поглядами з хазяйкою приймального простору. – Вам мелену чи розчинну?

– Мелену, – Ярково́ський впав у шкіряне крісло напроти пульта. – Якщо можна, з вершками. І печиво.

Жінки знову презирнулись. «Капітанша» кивнула, Евеліна зникла в дверях.

Чекати прийшлося довго. Ярково́ський за цей час устиг випити три філіжанки міцної кави, на цілу коробку зменшити офісні запаси печива та роздивитись абстрактні полотна, якими власник «Адміралу» прикрасив приймальню. В картинах домінували бузкове і фіолетове. Ярково́ський навіть спробував поспілкуватись з Евеліною про сучасний живопис, але виявилось, що від слів «трансавангард» та «ар-деко»

в очах білявки спалахують блискітки переляку. Відтак еспер впав у стан, близький до легкої медитації. Йому вже почало здаватись, що він, наче локатор, приймає потік тоскно-ділового мислення, що лине від «капітанши»; коли двері кабінету відчинились й звідти вийшла струнка брюнетка, одягнена в червоне коктейльне плаття й щось на штиб білого болю з ускладненого тонким рельєфом атласу, котрий навіть не обізаному на тканинах Ярковському видався надзвичайно коштовним. Жінка швидким кроком вийшла з приймальної. Ярковському здалось, що погляд, яким «капітанша» провела брюнетку, був дещо розгублений. За секунду володарка приймальної підняла слухавку, кивнула, й дала есперові знак заходити.

Кабінет Осинського був витриманий у тому ж стилі, що й приймальня. Його господар сидів у кріслі за сріблястим столом, а за його спиною на всю стіну розкинулось не обмежене ані рамою ані багетом живописне панно з гострокутними плямами-мазками бузкового, темно-зеленого і шафранового кольорів. На тлі цього хаосу губилась плюскла фігура у сірому костюмі. Микола Григорович не встав й навіть не підвівся назустріч Ярковському, а на його обличчі застигла недоброзичлива напруга.

– Добр... – почав було еспер.

– Хочу вам сказати, Ярковський, – обірвав привітання власник «Адміралу», – що я не розділяю ентузіазму Антея Марковича щодо вашої особи.

– Тобто, я можу припинити розслідування?

– Ви слухайте, що я вам кажу. Я сказав, що *не розділяю* ентузіазму Балтера.

– І що далі?

– А далі я буду думати: давати гроші на шаманські експерименти чи не давати.

– А Балтер дав мені зрозуміти, що питання про фінансування вирішене. Інакше мене б тут не було.

– Я не делегував Антею Марковичу повноважень розмовляти з вами про гроші.

– То ви, кажучи по-простому, з'їжджаєте? – еспер кинув оком на двері. Розмова ставала тухлою.

– Слухайте, Ярко́вський, ви за кого себе маєте, чоловіче? За генія людства?

– Боже збав, я не геній. Присісти не запросите?

– Ви ще у приймальні не насиділись? – Осинський кивнув на монітор, що висів у кутку кабінета. На ньому тьмяніла чорно-біла панорама приймальні, трансльована з камери, що знаходилась, судячи з усього, десь високо над головою секретарки.

– Я вам дивуюсь, – сказав Ярко́вський, зручно вмощуючись у кріслі.

– ...?

– У вас в кабінеті була така чарівна гостя, а ви в той час переймались тим, що якийсь там Ярко́вський схрумав забагато вашого печива, – він вже почав розуміти, з ким має справу.

– Хто був у моєму кабінеті, то не ваше діло. Краще спробуйте чітко й без ліричних відступів пояснити мені, чому я маю фінансувати ваші експерименти.

– Так само не ваше діло, насидівся я у приймальні чи не насидівся. А по справі скажу вам так: той, хто отруїв вашу дружину, радше за все не досягнув своєї мети. І ви, Микола Григорович, не впевнені, що вбивця не нанесе другого удару.

– Ви так добре знаєте, у чому я впевнений, а у чому не впевнений?

– Здогадуюсь.

– Ну звісно, здогадуєтесь...

– А щодо другого удару – майже впевнений.

– Минуло чотирнадцять місяців. Якби хтось хотів...

– Вбивця чекав «часу Х» багато років, – перебив господаря гість. – Він вміє чекати. Що для нього якісь там чотирнадцять місяців.

– Намагаєтесь справити враження, Ярковський? – Жирним підборіддям Осинського наче хвиля прокотилась. – Граєтесь в місцевого Нострадамуса? Звідки у вас інформація про «багато років»?

– Мій метод розслідування дає змогу визначити приблизний час так би мовити «стартової події», що породила злочинний намір, або ж низки таких подій. Так от, Роза Казимирівна повісилась двадцять сім років тому.

– Яка ще Роза Казимирівна?

– Бабка Ілони Полоскай по лінії батька. Вона ж донька

жінки на псевдо Кришталева Куля. До речі, в матеріалах слідства не згадується, що на місці злочину натрапили на зроблену з кристалю сферу. А ви її раптом не знаходили?

– Оці ваші загадкові заяви та імена мають мене вразити?

– Ви ж не дасте гроші тому, хто вас не вразив.

– Ну звісно, гроші, – кивнув Осинський. – Все як завжди впирається в гроші.

– Якби ж то.

– ...?

– Не все і не завжди. Принаймні, не в цьому випадку.

– Так вам від мене ще чогось треба? – Власник «Адміралу» кинув погляд на монітор. Там відбувався рух. У приймальній, судячи з переміщення на екрані чоловічих і жіночих постатей, з'явилися нові відвідувачі.

– Мені потрібна кришталева куля.

– Більше нічого?

– Куля мені потрібна для розслідування. Направду, Микола Григорович, дуже потрібна.

– Більше за гроші?

– Загалаєву ви збирались заплатити вдвічі більше від того, чого прошу я, – нагадав він й миттєво сам собі спротивився.

– Гроші і куля – це все? – Осинський знову дивився на монітор, всім своїм виглядом демонструючи позиційну перевагу.

«Не тепер, не за цих обставин», – вирішив Ярко́вський.

– А та ваша дівка вам також не потрібна? – Господар ка-

бінету тепер дивився просто в очі есперові.

– Яка дівка? – питання було зайвим. Він вже програв. І вже відвів погляд.

– Та неформалка, яка намагалась під гіпнозом допитати мою людину.

– Це я її послав.

– Хто б сумнівався.

– Це частина розслідування.

– Децкій сад.

– В кожного свої методи.

– Смішні методи.

– Ми не бажали шкоди Гургену Давидовичу.

– Давидичу хрен нашкодиш, – реготнув Осинський. – Він сам кому хочеш нашкодить.

– Якщо вона у вас, то я прошу її відпустити.

– Облажалась ваша шпигунка, Ярковський, облажалась, – чоловік Пелагеї Вержо відверто насолоджувався поразкою співрозмовника. – Якщо ви такий самий спеціаліст з відтворення подій, як вона гіпнотизерка, то я знов спущу бабло до унітазу.

– Добре, я відмовляюсь від розслідування, – Ярковський рвучко підвівся. – Все. Наймайте когось іншого. Але відпустіть дівчину.

– Працюй, спеціалісте, – Осинський кинув на стіл пачку купюр. Відтак підняв слухавку настільного комунікатора, розпорядився:

– Відпустіть її. Так. Без вибачень.

– А куля? – нагадав Ярковський.

– Ти шукай шакала, працюй. І буде тобі куля, – пообіцяв власник «Адміралу».

Він знову впіймав погляд Ярковського, додав:

– Отруту робили на замовлення. Робив її крутий хімік.

Він мені потрібний. Якщо його знайдеш, то премія буде у розмірі гонорару. Гарантую.

– Сподіваєтесь, що існує протиотрута?

– Не сподіваюсь – знаю. Майстри отрут завжди роблять пару. Інь-ян. Ніч і день.

6

– Боляче били? – Ярко́вський повернув Саню обличчям до світу, щоби роздивитись синці і подряпини.

– Терпимо, – скривилась та. – Не принцеса, виживу.

– Гурген бив?

– Ні, начальник безпеки, – вона висковзнула з рук Ярко́вського, сіла на диван, скинула кросівки, підтягнула коліна до підборіддя. – Цей крендель тепер на моєму радарі.

– ...?

– Збочений на весь казанок. Ти б бачив. В нього така посмішка... Так посміхався той астероїд, що довбанув динозаврів. Летів типу і либився гробаними ущелинами. Б-р-р-р...

– Прийде час, ми...

– Припини.

– Я...

– Припини, кажу, – Саня торкнулась синців на шиї. – Я ж сказала: чорт на моєму радарі. Все, крапка... Краще дай сигарету.

– На, – він кинув на диван спочатку пачку «собранія», відтак запальничку. – Не гризись. Не лише ти облажалась.

– Невже?

– Осинський ще той жлоб. Я в нього ледве баблос вирвав. Про огляд місця, речі Пелагеї та реферат Варвари вже навіть

й не згадував.

– Так ти мене розвів?

– Чому «розвів»?

– Розвів, розвів, – Саня вставила сигарету у губи так, щоб не зачепити змазане йодом садно, підпалила. – Гарантував мені гонорар, відправив у лапи гоблінів, а сам був порожнім, як пенсійний фонд. Ще навіть temu не роздуплив. Гарант хренов... – Вона підпалила, обережно перемістила паперову паличку вздовж лінії губ, зафіксувала. – Але ж ти жук, Ярковський. Шершавий такий жучара, розводний.

– Мене Балтер підставив. Він дав зрозуміти, що про все домовлено.

– А ти, типу, такий простий і довірливий.

– Я з дитинства його знаю.

– Усі-пусі, які в нас сентименти. З дитинства він його знає... Кхе, гадство... – закашлялась після глибокої затяжки Саня. – Друг сім'ї, так? Він бавив тебе, шмаркатога, на колінах, канфети тобі давав? Смачні були канфети?

– Мій батько його поважав.

– Брав за хвіст і проводжав.

Запала мовчанка. Дівчина заплющила очі, цівка диму взялась хирлявим бубликом над її щойно вимитим волоссям.

«Синці, подряпини. Фігня», – сказав собі Ярковський. Бувало й гірше. П'ять років тому команда Северина Солтиса втратила дівчину-медіума. Тоді вони розслідували згвал-

тування і вбивство тринадцятилітньої школярки, тіло якої знайшли у Хирлицькому лісі.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.